National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale

B103/11/5/

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

V A B A D E   E E S T L A S T E   H Ä Ä L E K A N D J A

Nr. 16 (2459) XXVII aastakäik | Teisipäeval, 28. veebruaril 1978 — Tuesday, February 28, 1978 | Üksiknumbri hind 35 centi

Eesti Vabariigi aastapäev Torontos:

„Nõuame okupatsioonijõudude lahkumist Eestist"

1300 Toronto eestlast täitis Toronto ülikooli aula — Kuulutati välja Noorte-Aasta

Toronto eestlaskond pühitses väärikalt Eesti Vabariigi sünni 60. aastapäeva piduliku aktusega möödunud pühapäeval Toronto ülikooli aulas, kuhu oli kogunenud umbes 1300 eestlast. Ruumikas saal oli viimase kohani täidetud ning Toronto koorid, Estonia orkester, skautlikud-gaidlikud organisatsioonid, täienduskool ja solistid andsid lisaks sisukatele kõnedele aktusele võimsa ja kandva sisu ning ühtlasi sellega tõendi, et eestlus paguluses elab elujõuliselt edasi ning kannab ja toetab eesti rahva vabadusvõitlust kuni Eesti maa ja rahva vabanemiseni meie maale pealesurutud kommunistlikust vägivallasüsteemist. See nii eeskavaliselt kui ka rahva osavõtult õnnestunud aktus kinnitas veenvalt, et meie oleme võimelised oma jõudusid koondama ja suuri tegusid tegema kui meie seda ainult tahame ning oma rahvast ja maad ning selle vabadust kalliks peame. Aktusel olid aukülalisteks Vabadusristi kavalerid, keda austati lillede rinda kinnitamisega.

Aktus algas Eduard Tamme „Piduliku Eesti marsiga" Estonia orkestrilt Uno Kook'i juhtimisel. Marsihelide saatel toodi saali eesti akadeemiliste organisatsioonide ja skautlike organisatsioonide lipud, mis asetati kõrgemale saalirõdudele lipuvarrastesse. Neile järgnesid skautide ja gaidide auvalve saatel Eesti ja Kanada lipud, mis jäid kogu aktuse ajaks auvalve saatel lavale.

Kohe selle järele kõlas orkestrilt Kanada hümn O Canada, millele kaasa laulis lavale üles rivistatud segakoor Cantate Domino.

Vanglamüürid on ülevalt lahti

Kavalise osa juhatas sisse Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel kahe lauluga — A. Läte „Enne surma Eestile" ja C. Kipperi „Jehoova koda". Orelil saatis J. Kivik. Koori naisliikmed esinesid rahvarõivais, luues mõjuva ja meie rahvapärimusi kujukalt esiletoova pildi.

Vaimuliku talituse pidas piiskop K. Raudsepp, kes tõi pühakirjast näited kuidas müürid ja ahelad varisesid vaimujõu ja palvetamise tulemusena ning ta ennustas seda kokkuvarisemist ka kommunistlikule rezhiimile.

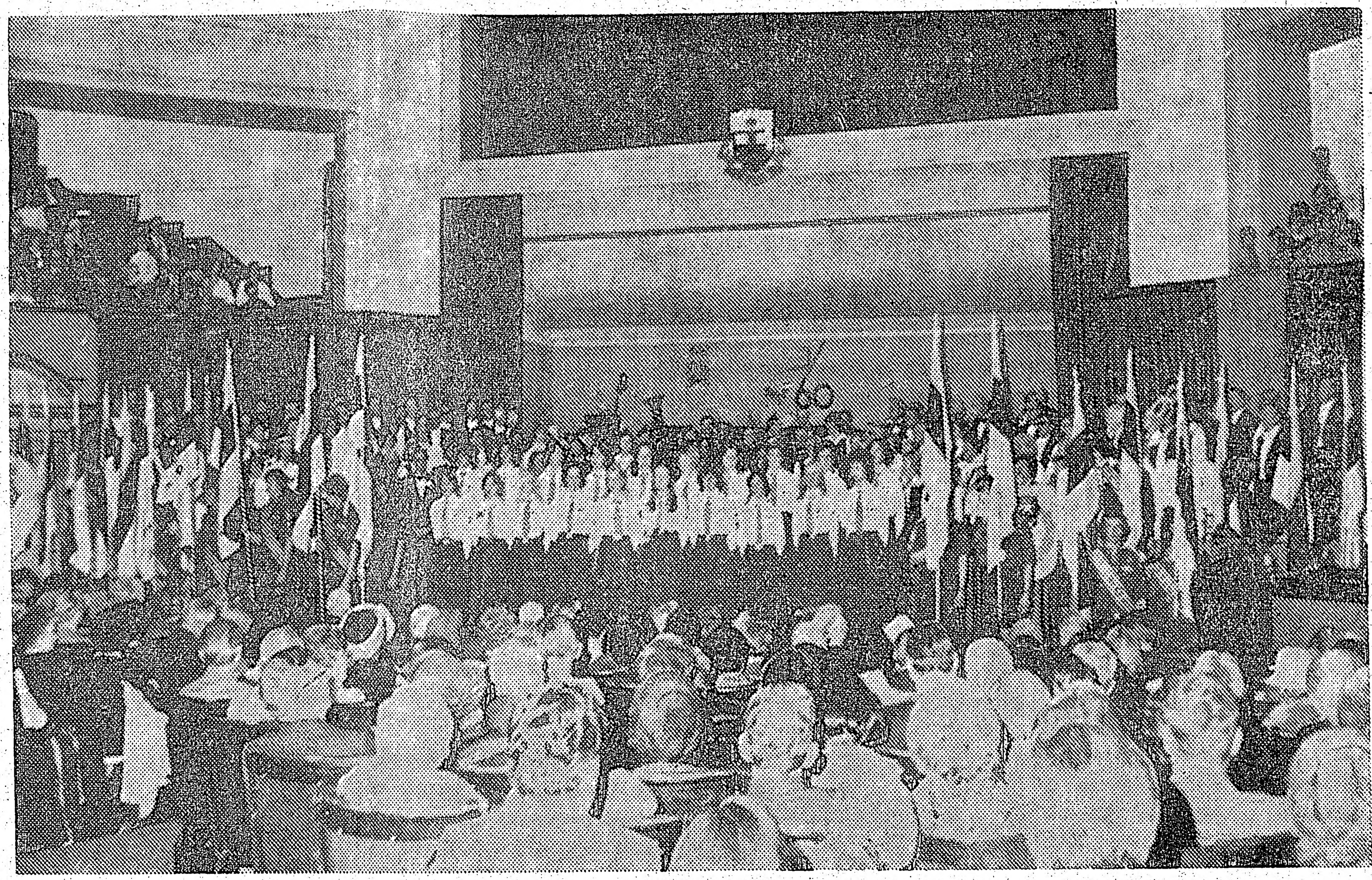

Eesti Vabariigi 60. aastapäeva aktuse finaal Torontos Convocatian Hall'is. Foto: T. Säägi

Piiskop mainis, et meie maa ümber ehitatud võimas müür on siiski ülevalt lahti ning sinna võib tungida palvetega ja Jumala väega.

See vangla variseb kokku siis kui rahvas seesmiselt üles tõuseb, ütles piiskop, kes oma kõne lõpul palvetas ja aktusest osavõtjaid õnnistas.

Uinuge langenud kotkad . . .

Nüüd esitas Toronto Eesti Meeskoor Helene Ranna ja Priit Ardna loominguga „Ärka üles, mu hing", mida juhatas Harri Toi. Koor jäi lavale ka langenute mälestamise ajaks, mis algas Vabadusristi kavaleri kol. A. Tomanderi sõnavõtuga. Vana sõjamees kirjeldas, kuidas võõras kommunistlik rezhiim on sihikindlalt meie rahvast hävitanud ning oma vihas purustanud ka kõik need mälestusmärgid, mis püstitati meie vabadusvõitluse ja vabadusvõitlejate mälestuseks. Kuid kommunistid ei suuda siiski langenute mälestust välja kiskuda meie südametest ning meie mälestame neid sügavas leinas ja palves, ütles kõneleja. Rahvas tõusis langenute mälestuseks leinaseisakuks ning meeskoorilt kõlas harras leinalaul „Uinuge langenud kotkad".

Ingliskeelse tervituse külalistele ütles J. Kahar, kes kinnitas, et tänane päeva ei ole mitte ainult mälestamine vaid ka pühitsemise päev, kuna meie pühitseme seda, et meie olime 22 aastat vabad. Kõneleja tõstis eriti esile Ühendriikide Kongressi ja Kanada parlamendi otsuseid, mis uuesti kinnitasid, et USA ja Kanada ei tunnusta Balti riikide annekteerimist kommunistliku N. Liidu poolt.

N. Liit kardab Belgradi konverentsil inimõiguste küsimuste käsitamist, kuna ta teab, et see võib esile tõsta ka rahvaste enesemääramise küsimuse, rõhutas J. Kahar.

(Järg lk. 5)

Eesti lipp Toronto raekoja lipuvardas

Eesti Vabariigi aastapäeval, möödunud reedel, lehvis Toronto raekoja väljakul Eesti sini-must-valge lipp, mis heisati sinna EKN-u algatusel.

Ottawas teatas 23. veebruaril enne senati istungi algust senaator A. Thompson, et sel päeval kuulutati Eestis esmakordselt välja Eesti iseseisvus ja Eesti vabariik. Senaator mainis, et iseseisvuse väljakuulutamine toimus Eestis 23. veebruaril 1918 Pärnus.

EESTI NOOREMA PÕLVKONNA

NÕUPÄEVAD

Tulge arutama meie ühiskonna probleeme Torontos Lord Simcoe hotellis eeloleval laupäeval, 4. märtsil. Registreerida kohe Toomas Soots'ile telefonil 489-7530.

Kogumine kell 9 ja algus kell 10 hommikul.

Gaidlipkond RAJALEIDJAD — Skautüksus LEMBITU MALEV

SUURLÕKE

Peetri kiriku ehitusfondi heaks

PÜHAPÄEVAL, 5. MÄRTSIL KELL 18.00 PEETRI KIRIKU RUUMES

Noorteüksuste skautlikke ettekandeid, ühislaule, kohvi. Pääsmed $2.00

Pühap., 5. märtsil kell 3 p.l.

Eesti Maja suures saalis Eestlaste Kesknõukogu Kanadas Rahvuskultuuri Komisjoni korraldusel

SÕNASILD KODUMAALE 1978

SÕNALISES osas kaastegevad: aupeakonsul ILMAR HEINSOO, EKN esimees UDO PETERSOO, preester E. V. VELLESO, gaidjuht AIME NURMSE, rahvuskultuuri komisjoni esimees SVEN EHVERT j.t. Ettekandeid noortelt.

MUUSIKALISES osas: solistid — sopran ÕNNE LAIKVE ja bariton AVO KITTASK. Laulab segakoor CANTATE DOMINO Ch. Kipper'i juh.

Pääse $3.—, pensionäridele $2.—

Hamiltoni Eesti Rahvatantsu Rühm „KANDALI"

20. aasta JUUBELIBALL

11. märtsil 1978, algusega kell 8 õhtul Royal Connaught hotelli ballisaalis, 112 King St. East, Hamilton

EESKAVA — TANTS

Pääsmed saadaval rühma liikmeilt ja telefonil (416) 529-3760, samas ka laudade ettetellimine.

Pühap., 5. MÄRTSIL KELL 2 p. St. Lawrence Centre, Town Hall

KULTUURI LAUREAADID, STIPENDIAADID ja TAMMSAARE — KONTSERT — MARGUS LEE KUNSTINÄITUS, avamine kella 1—2

„NAINE TAMMSAARE LOOMINGUS" — Salme Ekbaum, Valve Andre ja Lydia Vohu. Lavastatud katkeid Tammsaare loomingust: Anne Tüll, Harry Mürk, Allan Teder. Stipendiaadid: Peeter Tammearu, Rosemarie Lindau, Tiina Mitt, Roy Madalvee, Nora-Mall Kerson, Viiu Varik, Tarmo Teng, Karen Viinamäe, „Do-Re-Mi" viiuliring ja „Hamiltoni Helletajad".

Pääsmed $5.—, $4.—, $2.—

Reedel, 3. märtsil s.a. kell 7.30 õ. EESTI MAJA väikeses saalis

„CRÉPES"

Prantsuse atmosfääriga kohvik

Pakutakse täidetud pannkooke ja mitmet sorti kohvi

Eeskavas: ÄRNI KÄÄRID ja „SÄDE"

Kõik teretulnud!

„PÕHJALA TÜTRED" VANEMGAIDID

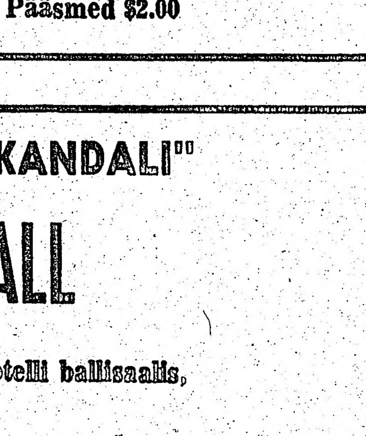

KALEV-ESTIENNE PIDU

reedel, 3. märtsil kell 8 õ. Tartu College'is. Tantsuks „KAJA" orkester

BAAR ☆ SUUPISTED ☆ Sissepääs $4.00

KÕIK TERETULNUD!

Toronto Eesti Baptisti Kogudus

883 Broadview Ave.

pühap., 5. märtsil, kell 6.00 õhtul

TEISMELISE LAULUD

K. Raidi 1938—1940. a. loodud laulude õhtu

Kaastegevad: T.E.B.K. segakoor, noortekoor, A. Kaups, K. Raid ja Ch. Kipper

VABA SISSEPÄÄS

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Moskva majanduslik ofensiiv

Need, kelledel oli juhust külastada Torontos äsja toimunud rahvusvahelist autonäitust võisid seal tutvuneda ka N. Liidu „Lada" tüüpi uue autoga, mida toodetakse itaallaste poolt Venemaal ehitatud Togliatti autotehases. „Lada" on itaalia „Fiati" auto koopia, kuid ta kannab vene nime ning autoukse avamisel tungib sealt välja kummalist ja spetsiifilist haisu, mis kinnitab, et tegemist on siiski vene produktiga.

Odavahinnaline läände saabunud „Lada" auto on üheks paljudest tõenditest, et Moskvas tehakse suuri pingutusi läänemaailma turgudele tungimiseks ning vene kaupade müümisega ning finantsiliste tehingute sooritamisega välisvaluuta teenimiseks. See tung läänemaailma turgudele ja lääne finantsmaailma on nii suur, et venelased on paljudel juhtudel käega löönud Moskva detailsele tsentraalsele kontrollile ning omaks võtnud kapitalistlikud võtted oma tulude suurendamiseks.

Hiljuti avaldati Kanada parlamendis, et Kanadas tegeleb mitu N. Liidu kontrolli alla kuuluvat majanduslikku ettevõtet, kes majanduslike operatsioonidega paralleelselt harrastavad ka spioneerimist. Kahtlemata võib see õige olla, et Moskva kasutab välismaailmas rajatud majanduslikke ettevõtteid spioneerimiseks, kuid nende oluliseks ülesandeks on ka dollareid ja teisi välisvaluutasid teenida ning vene kaupu propageerida.

Finantsiilistes ringkondades mainitakse, et venelased on rajanud ligemale 40 rahvusvahelist majanduslikku ettevõtet, mis tegelevad peamiselt pangandusega, vene kaupade ekspordiga ja laevandusega. Lääneriikide standardi järele ei ole nendesse ettevõtetesse investeeritud kapital eriti suur, ulatudes umbes 500 miljoni dollarile, kuid Euroopast, Aasiast ja Põhja-Ameerikast kogutud andmed lasevad oletada, et vene produktide müük ja profiidid on tunduvalt tõusnud. Kalkuleeritakse, et viimase viie aasta jooksul on N. Liidu eksport lääneriikidesse kasvanud 276 protsendi võrra ning 1976. aastal saatis N. Liit läänemaailma 11,6 miljardi dollari ulatuses mitmesuguseid kaupu, peamiselt siiski toormaterjale.

Venelaste operatsioonid panganduse alal läänemaailmas on paisunud võrdlemisi suureks kuna Moskva Narodnõi pank on asutanud oma osakondi Londoni, Singapuri, Liibanoni, Prantsusmaale, Lääne-Saksamaale, Austriasse ja Luksemburgi. Tööstuskaupadest ja masinatest müüakse kaameraid, raadioaparaate, autosid, traktoreid, turbiine, aatomireaktoreid ja isegi lennukeid. Sealjuures peavad lääneriikide tööstureid ja firmad sageli kogema, et venelased teevad „dumpingut" ja paiskavad oma produkte turule erakordselt odavate hindadega, mis on madalamad Venemaa siseturu müügihindadest. Eriti suurt konkurentsi lääneriikidele tekitab Moskva oma kaubalaevastikuga, kuna Moskva laevandus ei allu rahvusvahelistele kokkulepetele ja meeskondadele ei makseta tasu ametiühingute normide kohaselt. Venelased transpordivad kaupasid tunduvalt odavamate hindadega kui lääneriikide kompaniid ja selle tulemusena on nad suutnud enda kätte haarata näiteks 12 protsenti Lääne-Saksamaa ja Ühendriikide ning kaks kolmandikku Prantsusmaa ja N. Liidu vahelisest meretranspordist.

Kõigi selle laiutamise juures ei saa mööda minna faktist, et vene ettevõtteid ja kaubalaevastikku kasutatakse suurel määral spioneerimiseks ning kommunistliku propaganda levitamiseks. Kanada parlamendis hiljuti esitatud süüdistuste kohaselt toetavad vene ettevõtted isegi rahaliselt siinseid valitsuse vastaseid põrandaaluseid organisatsioone.

Venelaste suure majandusliku ofensiivi pidurdajaks on nende kaupade vilets kvaliteet, millist puudujääki püütakse kompenseerida odavate hindadega. See on andnud teatavaid tulemusi, kuid pikemas perspektiivis ei ole Moskval tõenäoliselt väljavaateid suuremas ulatuses läänemaailma turgusid vallutada ning lääneriikide kaupadele tõelist konkurentsi pakkuda. Kuid ofensiiv on käimas ja kui midagi muud ei saavutata, siis vähemalt tekitatakse vaba maailma turgudel segadusi ja häiritakse siinset majandussüsteemi.

K. A.

Shveits nõuab dissidentide abistamiselt riigimaksu

Shveitsi maksuamet nõuab, et A. Solzhenitsõn maksaks riigile maksu tema poolt asutatud fondist $1.8 milj. dollari suuruses summas. Maksuamet pöördus selleks kohtu poole ja sai loa aresti panemiseks pangaarvele. Solzhenitsõni advokaadid on esitanud vastulause.

Tegemist on siin fondiga, mis asutatud Aleksander Solzhenitsõni poolt Vene dissidentide ja nende perekondade abistamiseks. Solzhenitsõn, kes teatavasti on ka 1974. a. Nobeli laureaadiks, asutas fondi, millesse ta andis kogu honorari, mis oli saadud *„Arhipelaag Gulagi"* ja rea tema teiste teoste eest. Kirjanik ei võtnud honorarist endale centigi. Fond pidi olema täielikult maksuvaba, seletab Solzhenitsõni advokaat Hans-Rudolf Steiger.

Shveitsi võimud seletavad, et maksuvaba on fondist vaid 20%, mis läheb heategevaks otstarbeks, nõudes ülejäänud osa eest riigimaksu.

Fond registreeriti Zürichis 1974. a. kui mittekasutaotlev organ.

VES

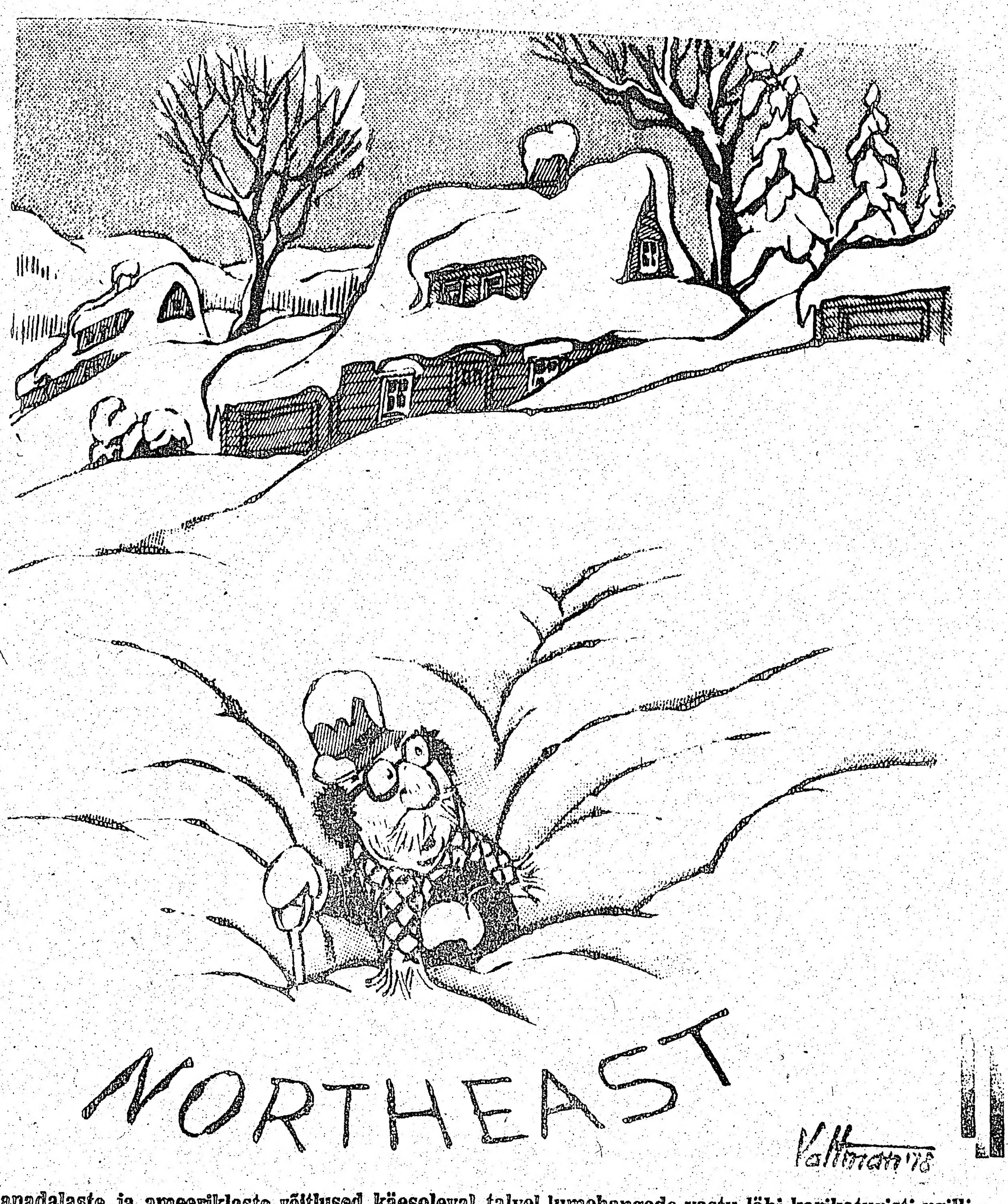

Kanadalaste ja ameeriklaste võitlused käesoleval talvel lumehangede vastu läbi karikaturisti prilli.

„Meie nõuame vaba Eesti taastamist"

Kokkuvõte Jaan Lepa kõnest, mis esitati Torontos Eesti Vabariigi sünni aastapäeva aktusel

Torontos möödunud pühapäeval toimunud Eesti Vabariigi loomise 60. aastapäeva aktusel peetud kõnes peatus Jaan Lepp sissejuhatuseks lühidalt Eesti ajaloo juures, naelutades kinni neid püüdlusi ja püürgimusi, mida eesti rahvas on viljelenud aastasadade jooksul iseseisvuse ja vabaduse saavutamiseks.

Ta analüüsis skautlikku-gaidlikku liikumist rahvuslikust seisukohast lähtudes ning mainis, et see liikumine on suutnud köita rohkel arvul eesti noori.

Käsikäes täienduskoolidega, rahvatantsijatega, kooridega ja teiste rühmistustega on meie rahvale võrsunud uus generatsioon eesti noori, kes on omakorda endile võtnud organisatoorsed ülesanded kandes edasi rahvuslikku tegevust ja kasvatades omakorda uut generatsiooni eesti keeles. Meie emakeel on ühendavaks lüliks ajas ja ruumis. olles kõige kallimaks rahva päranduseks. Kõneleja pidas eriti tähtsaks kirjanduse osatähtsust meie rahvusühiskonna ja emakeele säilimiseks mainides,

et igas leibkonnas peaksid olema eesti raamatud, ajakirjad ja ajalehed.

Edasi vaatles kõneleja meie saavutusi kultuurilisel ja sotsiaalsel alal Eesti Vabariigi lühikesel perioodil, tõstes esile meie rahva kõrget hariduslikku taset ja lokkavat kultuurielu, mille tiivustajaks olid kultuurikapital, Raamatufond, kultuuritegelaste pensionikassa ja Vabariigi presidendi auhindade statuut. Sotsiaalala olime oma reformide ja seadustega kaugele ette jõudnud paljudest vanadest stabiliseerinud kultuurriikidest. Nii näiteks olid meil korraldatud puhkused, haigekassad, töötaoleku haiglarahad, õnnetuskindlustused ja vanadus-tööpensioni seadused.

Kõneleja jatkas:

Sellele arengule tõmmati kriips peale Teise maailmasõjaga kaasuvas eelmängus, kus diktatuurriigid müüsid maha Eesti Vabariigi. Vägivaldne riigivõimu kukutamine, massküüditamised ja terror meie rahva kallal rullusid nagu katk üle meie maa ja rahva.

Teise maailmasõja keeristes ootasid eestlased võimalust vabaduse taastamiseks.

Tung vabadusele ei haihtunud, vaid vastandina kasvas. Sellest tuletuvad meie rindevõitlejate ideaalid. Eesti sõjaväelised üksused seisid koos isegi siis kui teised üksused ümberringi heitsid relvad. Eesti sõjamees oli kindlas veendumuses, et nii nagu 1918. aastal nii ka nüüd aastal 1944, kordub võimalus Eesti vabastamiseks. Tuldi viimastel tundidel Soomest, et võidelda kodumaal, siis kui algab otsustav lahing vaba Eesti taastamiseks. Isegi peale kodumaa kaotust ei kustunud võitlejate usk vaba Eesti uuestisünniks. Uskusime raudkindlalt, et ülekohus ei kesta igavesti. Samuti uskusid kodumaal võitlevad metsavennad Eesti vabaduse taassündi. Nende võitlused pidurdasid teise okupatsiooni algaastatel kommunistide toorusi.

Sõdade laastavus jättis sügavad armid meie rahva elujõusse. Rahvaloenduste alusel arvestatakse, et Teise maailmasõja keerises koos 1949. aasta massküüditamistega, on kommunistide poolt mõrvatud ja hävitatud 180.000 isikut, sõjas hävinenud 10.000 ja põgenikena lahkunud maalt 65.000. Rahva arvuline kaotus on meie rahva ja maa eluküsimuse suhtes tähtis.

Vabariigi ajal saavutatud majanduslik, hariduslik ja kultuuriline kõrgtõus ei olnud mitte juhuslik nähe, vaid oli pigemini meie rahva töökuse, visaduse ja püüdlikkuse tulemus,

mis esineb nii siin võõrsil kui ka Kodu-Eestis. Need saavutused on leidnud tunnustust mitmete poolt. Möödunud aastal ilmusid kaks raamatut Ameerika Ühendriikide ajakirjanike poolt, mis käsitlevad nõukogude Vene elu. Hedrick Smith omas teoses „The Russians" ja Robert Kaiser teoses „Russia" rõhutavad slaavi rahvaste ülemmõju Nõukogude Liidus ja venestamise protsessi. Mõlemad tõstavad eestlasi esile rahvana kes vaimselt ja eetiliselt on täiesti erinevad venelastest.

Nad märgivad, et eestlased on saavutanud elustandardi, mis on märgatavalt kõrgem ja on ainuke rahvas slaavlaste hulgas, kellel on veel euroopalik maailma suhtumine ja väärtused.

Kuid see loodud heaolu on toonud endaga kaasa uusi raskusi. Kõrge haridusiku tasemega eestlased taotlevad ja saavutavad paremaid töökohti, ning lihttööliste kohad täidetakse sisserändavate slaavlastega. Seda sisserännu voolu soodustab käesolev valitsus, andes uustulnukaile eelistatud alusel majutamisvõimalusi. Eeloleva olümpiaadi ehitustöödega on tööliste vajadus tõusnud, mis omakorda on suurendanud slaavi päritoluga isikute sisserändu. Kuna elamistingimused Eestis on tunduvalt paremad võrreldes teiste Nõukogude Liidu piirkondadega, siis jäävad ka sisserändajad asunikeks Eestisse.

Jälgides seda kommunistliku võimu poolt suunatud slaavlaste sisserändu, peame nentima eestlaste suhtelist kahanemist. See areng on toimunud muutmatult viimastel aastatel ja juba nüüd võime arvestada, et pooled eesti elanikkonnast ei ole enam eestlased.

Kui veel lisada sõjalistes baasides asuvad sõjaväelased, siis on eestlased vähemusrahvas omal maal.

See ei ole teoks saanud juhusliku ja loomulike inimliikumiste taustal, vaid on sihilikult juhitud valitsuse poolt. See on eesti rahva *mõrv!*

Selle kisendava ülekohtu vastu meie protesteerime kõige teravamalt ja nõuame vabade maade sekkumist rahvamõrva pidurdamiseks. Julgeme loota Põhja-Ameerika Ühendriikide presidendi Carteri kaasabile, kes kinnitas, et tema poliitika selgrooks on inimõiguste eest võitlemine.

Meie sooviks on, et ka Kanada valitsus toetaks seda kõrget eesmärki tugevamalt nii sõnades kui tegudes.

Meie noor generatsiooni, kes on üleskasvanud võõrsil, on siiski vabatahtlikult ja teadlikult omaks võtnud eestluse. Nad jagavad meie rahva vabaduspüüdeid, võtavad innukalt osa rahvuskultuurilisest tegevusest ja loevad ennast kindlalt eestlasteks.

Kui esimestel pagulusaastatel koondati eesti noori, siis olime kindlad, et varsti vabaneb kodumaa ja saame tagasi. Aastate jooksul on see lootuse peatne täitumine tuhmunud, kuid noored on jäänud kindlaks vabadusnõudele. Eesti Gaid- ja Skautide Liidu NOORTE AASTA väljakuulutamisega, soovime oma rahvale kinnitada, et meil on rahvuslikult meelestatud noori, kes jätkuvalt tegutsevad. Soovime rangelt alla kriipsutada, et meie oma rahva tütred ja pojad oleme ning et vabade naiste ja meestena meie ei aktsepteeri kodumaal asetleidvat olukorda.

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Eesti ajaloolased on üldiselt omaks võtnud, et Eesti Vabariigi tekkimise aluseks on Vabariigi väljakuulutamine 24. veebruaril Tallinnas. Millegipärast minnakse sealjuures mööda faktist, et Eesti Vabariik kuulutati esmakordselt välja Pärnus ning see ei toimunud mitte 24. veebruaril, vaid päev varem — 23. veebruaril.

Kuidas see kõik toimus, seda kirjeldab „Pärnu Postimehe" toimetaja 1918. aastal Jaan Järve, kelle ülevaatest selgub, et saksa vägede üldne pealetung sundis kommunistid Pärnust kiiresti lahkuma juba 21. veebruaril. Pärast seda kutsuti „Endla" teatrimajas kokku rahvakoosolek, kus asutati korrakaitse komitee ning anti ülemvõim Pärnus Eesti pataljoni kätte.

23. veebruaril pärast lõunat, siirdus Jaan Järve Maapäeva saadiku advokaat H. Kuusneri juurde, kuhu oli saabunud Tallinnast Maapäeva ametnik Soop, kelle oli välja saatnud Maapäeva vanematekogu, andes talle kaasa Eesti Iseseisvuse Manifesti. Vanematekogu kartis, et Tallinnas ei ole võimalik sakslaste kiire sissetungi tõttu manfesti ja iseseisvust välja kuulutada ning see võiks toimuda Pärnus, kust enamlased olid juba lahkunud. H. Kuusner ja J. Järve arvasid, et manifest tuleks õhtul kell 8 „Endla" rõdult ette lugeda. Ühtlasi otsustati manifesti trükkida 60.000 eksemplari.

Enne väljakuulutamist kohtusid Pärnus seltskondlike organisatsioonide esindajad, kes valisid manifesti ettelugejaks Maapäeva saadiku H. Kuusneri. Kell 8 õhtul süüdati „Endla" rõdul tõrvikud ning teatrihoone ette kogunes suur rahvahulk, nende seas ka täies relvastuses sadakond eesti sõdurit. H. Kuusner luges manifesti pidulikult ette ja pärast seda kõlasid aupaugud Eesti pataljoni poolt. Eesti Vabariik oli sündinud...

On huvitav, et Tallinnas ei toimunud 24. veebruaril selletaolist Eesti Vabariigi ja Eesti iseseisvuse avalikku väljakuulutamist, vaid lihtsalt levitati Eesti Iseseisvuse Manifesti ning Päästekomitee pidas oma esimese koosoleku, kus valiti ajutine valitsus ning anti valitsuse esimesed korraldused.

Võibolla ei antud Pärnule iseseisvuse väljakuulutamise au sel lihtsal põhjusel, et Päästekomitee ja kõik tähtsamad tegelased asusid Tallinnas, kuid see ei tohiks siiski muuta ajaloolist fakti ja võtta Pärnult Eesti Vabariigi sünnikoha au. Sel puhul tekib paratamatult küsimus — mis oleks juhtunud siis kui Päästekomitee liikmed K. Päts ja J. Vilms oleksid oma plaani läbi suutnud viia ja sõita 21. veebruaril Haapsallu, kus nad kavatsesid Eesti iseseisvust välja kuulutada. Teatavasti jõudsid saksa väed Päästekomiteest ette ja maandusid 21. veebruaril Haapsalus, mistõttu K. Päts ja J. Vilms pöördusid poolelt teelt tagasi. On põhjust küsida, kas K. Pätsi ja J. Vilmsi ürituse õnnestumisel oleks Eesti Vabariigi väljakuulutamise kohaks jäänud Haapsalu või oleks see Tallinna kasuks samuti „unustatud" nagu seda on tehtud Pärnuga?

*

Vana tõesõna ütleb, et „kelle leiba sa sööd, selle laulu sa laulad". Sellest põhimõttest ei taha sugugi kinni pidada N. Liit, kes on juba aastaid ostnud Ameerika Ühendriikidest erakordselt odavate hindadega teravilja, millega ta oma kolhoosnikke ja linnaelanikke toidab. Ühendriikides detente poliitika raamides viibivad N. Liidu ajakirjanikud peavad vajalikuks pidevalt kritiseerida Ühendriikide põllumajandust ja teha etteheiteid Ühendriikide põllumajanduse süsteemile. Üks selliseid korrespondente on G. Gerassimov, kelle kirjutis ilmus ka hiljuti Tallinna „Rahva Hääles" üldpealkirja all „Tulevikuta ühiskonna dzhunglites".

Gerassimov kirjutab, et USA farmerid on langenud Ameerika

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

4. ja 5. märtsil on valvearstiks dr. Pahapill, tel. 921-7777.

Austraalias valmis Eesti Rahvuskongressi põhikorra kavand

Austraalia Eesti Seltside Liit moodustas 1977. aastal „Eesti Rahvuskongressi Toimkonna" kuhu Liitu kuuluvad organisatsioonid, arvult 22, võisid nimetada oma esindajaid, vastavalt liikmete arvule 1—4. Sellisel teel moodustatud toimkonda kuulusid üle Austraalia 20 liiget (mõned vähemad organisatsioonid ei nimetanud oma poolt esindajaid). Sellest koosseisust moodustas Liidu juhatus 7-liikmelise Töökomisjoni, kes septembri 1977—jaanuar 1978 ajavahemikul arutas kogu Rahvuskongressi küsimust koos kõigi toimkonna liikmetega ja oma töö tulemusena koostas „Eesti Rahvuskongressi Põhikorra" kavandi. Töökomisjon ja koos temaga kogu Rahvuskongressi Toimkond lõpetas oma tegevuse 31. jaanuaril 1978. a. põhikorra kavandi esitamisega Liidu juhatusele. 8. veebruaril 1978. a. Liidu juhatus otsustas saata selle kavandi edasi Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule eelnenud otsuse kohaselt, et see küsimus võetakse järgmise ÜEKN Täiskogu päevakorda.

ILMAR HEINSOO INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

Täidan TULUMAKSULEHED teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetuile tasuta
Helistada kella 4—6 vahel tel. 494-3147. VALLY JOHANSON

H. KIRIK Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

monopolistliku kapitalismi ohvriks. Nende toodangu kokkuostuhindu ei määra Adam Smithi järgi nõudmise ja pakkumise vaba mäng. Need hinnad suruvad neile peale korporatsioonide ülesostjad. Selle tagajärjel on hind, millega ameeriklane ostab leiba, köögivilja ja liha kuni kümme korda kõrgem hinnast, mida farmer nende saaduste tootmise eest saab. Ja kasu ei lõika tootja vaid vahendajad. Kannatab aga tarbija.

Ajakirjanik väidab, et Ameerika farmeri keskmine sissetulek olevat 1976. aastal olnud 5322 dollarit ning käratab siis paatoslikult, et selle raha eest ei saavat USA-s osta isegi mitte korralikku traktorit, rääkimata tagavaraosadest ja väetistest.

Gerassimov ei selgita oma lugejatele, et kui Ühendriikide farmer nii vaene on ja midagi osta ei jõua, millest on siis tingitud, et Ühendriikide põllumajanduse toodang nii kõrge on ning et seal kunagi vili ei jää masinate või tagavaraosade puudumisel põllule mädanema nagu see on tavaliseks kombeks Venemaa kolhoosipõldudel. Ning Ameerika vilja jatkub isegi külluses kommunistliku Venemaa toitmiseks, kuna kommunistlik moonakasüsteem on ilmselt suuremaks põllumehe kurnajaks kui vene ajakirjanike poolt materdatud „monopolistlik kapitalism".

Pildil keskel Vally Johanson ning stipendiaadid Betty Parish ja Ronald Morrison. Vasakul Ryersoni Polütehnilise Instituudi president Walter Pitman ja paremal Arts Divisioni dekaan Terry Grier.

Stipendiumeid prof. H. Johansoni mälestusfondist

Eestlasest õppejõu ideed ja algatused elavad ja laienevad Ryerson Polytechnical Institute'is

Suuremates Ontario ülikoolides on võimalik võtta korrespondents-kursusi, mille lõpetamisel antakse ka vastavad diplomid. Nende kursuste algatajaks Ontarios oli endine Ryerson Polytechnical Institute'i sotsiaalteaduste fakulteedi abiesimees, kadunud professor Hans Johanson. Esimeseks taoliseks kursuseks Ryersonis oli Rahvamajanduse diplomikursus (Public Administration) prof. Johansoni juhtimisel. Kursus kestis 3 aastat ja sellest võisid osa võtta valitsusasutustes töötavad inimesed, kes omasid gümnaasiumi küpsustunnistuse. Õpilasi oli selles kursuses kõikidest Kanada provintsidest ja Kanada saatkondadest Euroopas ja Aafrikas.

Prof. Johansoni sihiks oli luua Ryersoni juurde akadeemilist kraadi taotlev Rahvamajanduse Instituut. Ta töötas välja põhjaliku programmi, millele rajati Ryerson Arts Division. Rahvamajanduse Instituudi idee suikus prof. Johansoni surmaga.

Nüüd aga teatati ta lesele Vally Johansonile, et ta abikaasa tööd jätkatakse ja Instituudi loomiseks on moodustatud komitee, kuhu kuuluvad esindajad föderaal-, provintsi- ja omavalitsustest koos üliõpilaste ja ametiühingu esindajatega.

Programm on astmeline, mis viib akadeemilise kraadini rahvamajanduses. Iga astme lõpetades antakse välja vastav diplom, mis on kasuks õpilasele tööl edasijõudmises ja ühtlasi õigustab järgmisse astmesse astumist ka hiljem, kui selleks on vajadus.

Prof. Johansoni teeneid Ontario hariduse alal austati temanimelise stipendiumifondi loomisega. Stipendium annab välja seks puhuks korraldatud pidulikel koosviibimistel kadunu lesk Vally Johanson.

13. veebruaril aset leidnud H.J. mälestusfondi stipendiumi väljaandmisel tutvustas stipendiaate Arts Divisioni dekaan, endine parlamendiliige Terry Grier.

Ta mainis, et fondi asutamine oli spontaanne ettevõte ja rahaline panus ületas tunduvalt ettenähtud summa. Fondi kogus $2500 asemel $3550 95 isiku või organisatsiooni poolt üle kogu maailma. Ta kirjeldas kadunud kolleegi kui armastatud ja hinnatud pedagoogi ja tublit akadeemilist administraatorit, kelle kõne oli siiras ja kelle käitumine oli äärmiselt südamlik kõikide suhtes, erandeid tegemata.

Vally Johanson jutustas talle omase huumoriga, kuidas tema üleootuste sagedased loteriivõidud ta esimese õppemaksu võimaldasid. Ta kirjeldas seda olukorda, mida üks täiskasvanud pidi taluma, et haridust saada ja tõi näiteid õppemaksu ja raamatute hindadest, mis sissetulekuga võrreldes olid hirmuäratavalt kõrged. „Kui seda olukorda võrrelda tänapäeva ärahellitatud üliõpilastega, kes protesteerivad iga tühja asja pärast, mis neid nende ülikülluses häirivad, siis peaksid nad seda unustama ja oma energia suunama positiivsemale tegevusele", ütles kõneleja.

Ryersoni president Walter Pitman märkis oma sõnavõtus, et temal ja ka stipendiaatidel ei olnud au Hans Johansoni tunda. Aga ta on saanud hea ettekujutuse ta lese poolt esitatud kildudest, mis nii piltlikult kirjeldavad seda tublit eestlast.

Prof. Johansoni algatatud hariduse võimaldamine töötavaile täiskasvanuile on Ryersonis sedavõrd populaarseks saanud, et nende arv on viimase kolme aasta jooksul kasvanud 129% võrra.

President avaldas heameelt, et Arts Division igaaastase piduliku tseremooniaga hindab ja meenutab ühe teeneka pedagoogi ja tubli administraatori saavutusi,

mis on jätnud sellele õppeasutusele jäädava pitseri ja soovis, et koosviibimisel helilindistatud materjal antakse Ryersoni arhiivile tulevastele põlvkondadele õpetuseks ja hoiatuseks.

Palju probleeme, seinad ei kerki

Tallinnas ei edene suure 28-korruselise hotelli ehitustööd

Tallinnas on ehitamisel uus 28-korruseline 800 ruumiga hotell, mis peab valmis olema 1980. aastal peetavaiks olümpiamängudeks. Kuna möödunud aastal ei sujunud töö ettenähtud plaani kohaselt, siis käib praegu töö kahes vahetuses. Leningradi ehitustrusti mehed pidid kõrghoone tugiraamistikku hakkama monteerima juba möödunud septembris. Siis aga selgus, et Valgevenest metallkonstruktsioonide tehasest saabunud täismetallist tugisammaste hulgas oli ka praaki, mis saadeti tehasesse tagasi.

Tööd aga ei saadud ka liikuma siis, kui uued tugisambad saabusid. Et hädad kord lõpeksid, otsustati kohale kutsuda lehemehed, kelle rinnal oma muresid kurta. Selgus, et praegu on kohal tugisambaid kaheksa korruse tarbeks,

puuduvad aga tugisammaste vahele pandavad raudbetoonist riivid.

Nüüd on töö siiski liikumas ja alates märtsikuuga alustatakse tööd kolmes vahetuses. Kuigi juba möödunud aasta lõpukuudel tundsid mehhaniseeritud ehituskolonni kuuluvat 27 meest puudust montaazhivarustusest ja -inventarist, siis pole kolm kuud hiljem midagi muutunud. Mehed aga ootavad.

Hotelli ehitusel on veel lahendamata kaks tähtsat probleemi. Esiteks olevat kogu objekt pärast tööd ilma valveta olnud. Poistel olevat nädalavahetusel põnev seal ronida, sest ehitusplatsi väravaid keegi ei sulgevat, kuigi väravate sulgemine palju ei aitavatki.

Poisikesed tegevat ehitusplatsil sageli ka pahandust, loopivat ehitusmaterjali laiali ja tegevat muud kahju.

Teiseks kõrvaliseks asjaks on jäetud ehitajate majutusküsimused. Leningradist pärit ehitajate riietusruum olevat korrast ära (ehk ehtsalt venelik). Samas ruumis olevat veel keevitajate elektroodide pakid. Kuna nädalavahetusel puudub valve, siis on isegi riietusruumi akende kaudu ruumi „külastatud". Tööliste majutamisega on veel muidki probleeme, sest leningradlaste eest hoolitsetatavat liiga vähe. Nii on olemas palju probleeme, aga need ei kergita seinu.

Korjus laulis „Don Quijote" osas

Toronto pianisti Stuart Hamiltoni poolt organiseeritud kontsertooperite seerias olnud Massenet'i „Don Quijote" võeti Toronto muusikakriitiku Ronald Hambletoni poolt väga heatahtlikult vastu. Ta peab seda üheks parimaks Hamiltoni kontsertooperite sarjas.

Rääkides nimiosas olevast Ingemar Korjusest, ütleb ta, et „S. Hamilton oli õnnelik, et tal oli Ingemar Korjus, kelle väga nooruslik välimus varsti kadus silmist, kui selle vana rüütli iseloom tuli esile ta hääles."

Hiidlased õnnitlevad Underit

Kuna Marie Under pühitseb 27. märtsil oma 95. sünnipäeva, siis Hiidlaste Selts õnnitleb teda kui SUURIMAT hiidlaste hulgas. Viletsaid postiolusid arvestades, saadeti suuremõõduline käsitsi koloreeritud õnnesoov, hulgaliste allkirjadega juba aegsasti teele, et kindlustada selle õigeaegset kohale jõudmist.

Teatavasti veedab juubilar oma puhkepäevi haiglas, kus tal on omaette tuba ja vastav hoolitsus. Samas toas oli ka tema abikaasa Artur Adson, kes suri ja maeti 1977. a. jaanuaris.

Harri Kiisk Eesti Kultuuri Koondise 1978. a. laureaadiks

Stipendium Tiina Mitt'ile Stokholmist

STOKHOLM (EPL) — Eesti Kultuuri Koondise Kultuurifondi toimkond otsustas tänavuse kultuuriauhinna välja anda muusikategelasele ja pianistile Harri Kiiskile. Auhinna pidulik üleandmine toimus EKK aastapäevakoosviibimisel Ooperiterassil.

Kultuurifondi Toimkond põhjendab auhinna väljaandmist järgnevalt:

Harri Kiisk on kogu pagulasaja vältel olnud keskseks kujuks eestlaste muusikaelu organiseerimisel Rootsis, eriti Stokholmis, kus eesti muusikaelu ilma Harri Kiisa algatus- ja organiseerimisvõimeta oleks olnud sel kujul mõeldamatu.

Harri Kiisk on tegutsenud hinnatud koorijuhina, orelimängijana ja klaverisaatjana.

Ta on esinenud muusikaarvustajana ja tema sulest on ilmunud broshüüre ja artikleid eesti muusika kohta võõrkeeltes.

See kõik on toimunud väga suurt energiat nõudnud töö kõrval Stokholmi Eesti Algkooli õpetajana ja Teataja toimetajana.

Kultuurifondi toimkond jagas ka eri sihtkapitalidest stipendiume noortele.

Elli-Maria ja Priit Hallupi stipendiumi 2000 krooni (ca $500.—) suuruses sai Martin Krooni viiulimängu alal.

Els Kaljot-Vaarmani Sihtkapitalist jagati stipendiume 8000 krooni suuruses.

Liis Jaanivald sai 1500 krooni (ca $380.—) edasiõppimiseks flöödimängu alal ja sama suure summa sai Jaan Seimi juhatamisel töötav Noorte Laulugrupp, kuhu kuuluvad: Pia Paljak, Leene Tõnissoo, Ann Jürisoo, Rein Metsik ja Ivo Tarning.

Anne-Mari Horm-Asker ja Andres Grosenius said kumbki 1000 krooni (ca $250.—) edasiõppimiseks laulu alal ja sama suure summa sai Katrin Mets edasiõppimiseks teatri alal.

Tiina Mitt Kanadast, kes õpib Toronto Muusika ülikoolis, sai 1000 krooni (ca $250.—) edasiõppimiseks muusika alal.

Irene Hubel ja Marita Hubel said kumbki 500 krooni edasiõppimiseks viiulimängu alal.

Asutati Läänlaste Selts

Möödunud teisipäeva õhtul kogunesid 15 läänlast Eesti Majja, et arutada oma maakondlikku organiseerimist seoses eelolevate killamängudega ja Võidupühaga, milleks teised maakonnad on juba ammugi ettevalmistusi teinud. Kõigepealt tuli otsustamisele, kas võtta osa neist üritustest ja kui jaatavalt, kas siis ajutise toimkonnana või oma organisatsioonina. Osavõtt otsustati jaatavalt.

Edasi arutades jõuti kokkuleppele kindla organisatsiooni loomiseks, millele nimeks võeti Läänlaste Selts. Sel oleks viieliikmeline ajutine juhatus, kes sügisel asuks kindla organisatsiooni rajamisele. Valimistel valiti juhatusse R. Marley, R. Isberg, P. Kalju, M. Nurming ja H. Oja, kes jagasid oma ülesanded järgmiselt: esimene esimeheks, teine laekuriks, kolmas abisimeheks, neljas ametita juhatusliikmeks ja viimane sekretäriks. Ajutisel juhatusel tuleb koostada killamängudele oma kava, aga ka põhikiri sügisel peakoosolekul esitamiseks. Uue juhatuse esimeseks suuremaks ülesandeks on sidemete loomine läänlaste vahel, milleks kõik koosolijad lubasid oma sõpruskonnas informatsiooni anda.

Lõpuks arutati neid küsimusi, mida võiks killamängudel oma maakonna tutvustamiseks teha. Mitmeid huvitavaid ideesid oli juba esimesel arutlusel kõne all, aga need jäeti kõigile mõtlemiseks, et neid järgmisel koosolekul juba konkreetsemalt esile tuua.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." .... 197.... Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

LAHKUS MEIE KALLIS EMA JA VANAEMA

ALIIDE TAMM

Neiuna Volmer
Sündinud 28. jaanuaril 1894 Meeri vallas
Surnud 22. veebruaril 1978 Tõrvas

Leinavad

MINIA tütre ja pojaga
TÜTAR ja LAPSELAPSED perekondadega Eestis

Emake, puhka rahus!

ARMAST ISA, VANAISA JA VANA-VANAISA

JÜRI ALAS't

sündinud 10. augustil 1888 Kihnus
surnud veebruaris 1978 Kihnus

leinavad

POEG perekonnaga Torontos
TÜTAR perekonnaga Rootsis

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

JAAN LIIS'i

sündinud 30. augustil 1894 Saaremaal
surnud 19. veebruaril 1978 Vancouveris

mälestavad leinas

JUHAN RANDSALU abikaasaga
EDU TOOMPUU abikaasaga
BERNARD TELDER abikaasaga
UDO TOOMPUU perekonnaga
TÕIVO RANDSALU perekonnaga
REIN STAMM perekonnaga
ELMAR KAUL perekonnaga
ELLEN PIHLAK

Õndsad on need, kes
Issandas surevad.

AVALDAME SÜGAVAT KAASTUNNET KALLILE LESELE JA TEMA PEREKONNALE

JAKOB MIRK'i

surma puhul Vancouveris, B.C.

ANDRESSON, NICOLAI ja ALICE
JÄÄLAID, ELISE
KALKUN, EDUARD ja LEIDA
KIBUVITS, LUISE
SAARNOK, LEO ja EVI
SANDER, PAUL ja ARMI
TANNER, PETER ja NINA
TELDER, BERNI ja LAIDA
VARKKI, EINO ja MARIA
VESIK, OLGA

ARMAST LAHKUNUT

JAKOB MIRK'i

mälestab

H. TOOTS abikaasaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

Sadat kahtlustab Küprose valitsust

KAIRO — Egiptuse president Sadat mainis, et Küprosel Larnaca lennuväljal toimunud lahing, kus surma said 15 egiptuse rünnakrühma liiget, on ikka veel maetud saladuse liniku taha. Sadat kahtlustab, et terroristide poolt vallutatud lennuki ründamisel tulistasid egiptlasi koos Küprose üksustega selja tagant Küprosele toodud Palestiina Vabastamise Organisatsiooni löögiüksused. Sadat süüdistab Küprose valitsust reetmises ning arvab, et Küprose valitsus mängis lennuki küüditamisel kokku Palestiina Vabastamise organisatsiooniga.

Endine Balti riikide ja Soome tennismeister

KRISTJAN LASN

tänab kõiki sõpru, kes teda tema 70. sünnipäeva puhul meeles pidasid ja heade soovidega õnnitlesid.

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich, 112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

JUMALATEENISTUS Kristuse kannatamisaja 4-ndal pühapäeval, 5. märtsil on kell 1.30 p.l. Leeritund järgneb jumalateenistusele.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 5. märtsil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. Johannes Järvalt'i juhatusel. Laululehed.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 tel. 483-4103

KANNATUSAJA KONTSERT-JUMALATEENISTUS 5. märtsil kell 11 hommikul. Solist Erika Veskimets-Solom.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus. Leerieelsed.

KANNATUSAJA KOLMAPÄEVAÕHTUSED PALVETEENISTUSED 1. märtsil ja 15. märtsil kell 7 õhtul.

KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS 12. märtsil kell 11 hommikul. Solist Lydia Kööp.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 5. märtsil kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390

USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 5. märtsil: „JEESUS ON TEE, TÕDE JA ELU".

Laup., 4. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND, jutlustab dr. M. Leesment.

Pühap., 5. märtsil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, lauluettekanded, jutlustab H. Rüdmik. Issanda surma mälestamine.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 5. märtsil kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, solist A. Kaups. Issanda surma mälestamine.

Kell 6 õ. MUUSIKAÕHTU „Teismelise laulud" K. Raidi laulud 1938—1940.

SURMA LÄBI LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA

JAAN LIIS

Sündinud 30. 8. 1894 Mustjalas, Kaustal
Surnud 19. 2. 1978 Vancouveris

Mälestab vaikses leinas

„Jehoova on mu karjane . . ."
Psalm 23:1

abikaasa SOHVIA

ARMAST LAHKUNUD SÕPRA

JAAN LIIS'i

mälestavad

EDUARD TRUU perekonnaga
ALBERT ja HILDA ÕUNPUU
HERBERT KIRVES perekonnaga

ARMAST SÕPRA

KURT HJALMAR ARENDI't

mälestavad kurbuses

KARIN ja VÄINO BRAMBAT

KODUMAAL SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ÕDE

KLAARA KALDOJA

sündinud 1902 Viinistu'l
surnud 1978 Viinistu'l

mälestab leinas

õde ROOSI KUUSIK abikaasaga Kanadas

LAHKUS IGAVESELE UNELE KOLLEEG JA ÕPETAJA

prof. dr. ELMAR LEPPIK

Sündinud 3. detsembril 1898 Jõgeval
Surnud 4. veebruaril 1978 Washington, D.C.

Mälestab

EESTI AGRONOOMIDE KOONDIS KANADAS

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühapäeval, 5. märtsil kell 11 hommikul toimub Vana Andrese **kiriku 100 aasta juubelijumalateenistus** koos läti kogudusega. Teenivad õpetajad Andres Taul, Jüris Cailitis ja Adolfs Cops ja esinevad mõlema koguduse koorid. See **jumalateenistus filmitakse CBC televisiooni poolt** ja antaks edasi järgmisel pühap. 12. märtsil kell 11 homm. ülekanadalise saatena CBC televisioonijaama kaudu.

Pühapäeval, 12. märtsil kannatusaja KONTSERT-JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. „Musica Divina" koor ja „Viva Musica" orkester, juhatab Lembit Avesson. Samal pühapäeval kell 11 homm. CBC televisioonijaam annab edasi tunniajalise programmi möödunud pühapäeval toimunud kiriku 100 a. juubeli tähistamisest.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

Lääneriikide esindajad Venemaal manöövritel

10. veebruaril lõppesid Valge-Vene sõjaväeringkonna vägede manööver „Berezina" Minski, Orsha ja Polotski piirkonnas. Õppuste eesmärgid olevat saavutatud, öeldakse ametlikes teadaandes. Õppustel viibisid Belgia, Lääne-Saksa, Ida-Saksa, Hollandi, Poola, Inglismaa, USA, Prantsusmaa, Tshehhoslovakkia ja Shveitsi esindajad. TASS'i esindaja küsitles iga riigi esindajat, kes leidsid, et nende kutsumine on tugevndanud vastastikust usaldust.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
582 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave., Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 5. märtsil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS ühes Issanda surma mälestamisega. Kõneleb jutlustaja E. Saraoja.

EV jumalateenistus ja aktus Kolmainu koguduses

Toronto Eesti Ev. Luteriusu Kolmainu koguduse viimane jumalateenistus oli ühendatud Eesti Vabariigi iseseisvuse väljakuulutamise ja iseseisvusaastate meenutamisega. Kiriku ja Kanada lippude kõrval altaris oli ka eesti sini-must-valge lipp. Jumalateenistusest osavõtt oli ka sel aastal arvukas nagu varemailgi aastail. Laulis Silvia Preem. Õpetaja O. Gnadenteich oma jutluses juhtis tähelepanu kahele asjaolule: eneseusaldusele ja usule Jumalasse — kõigeväelisesse loojasse ja kõige loodu hoidjasse. Meie rahva iseseisvaks saamisel oli tähtsaks teguriks eneseusaldus, millest tulenes enesealgatus, mis juhtis mehi Vabadussõtta ja hiljem aitas riiki üles ehitada.

Jumalateenistuse järele koguneti kiriku saali, mis oli päevakohaselt Eesti vapi ja tammelehtedega kaunistatud ja kus olid naisringi poolt lauad pidulikult kaetud. Silvia Preemi lauluettekannete järele kõneles koguduse liige Manivald Randla isamaalisel teemal. Kõneleja ütles, et isamaa armastus ilmneb tegudes. Ainult tegude läbi võib teha hindeid ja järeldusi. Eesti Vabadussõda võideti rahva ühisel jõul — see jõud oli isamaa armastuse jõud.

Sisukale kõnele avaldati tugeva aplausiga kiitust. Järgnes Eesti hümni laulmine Georg Iltali klaveri saatel. Hiljem jätkus koosviibimine naisringi poolt dekoreeritud kohvilaudades rohkete ja maitsvate külmtoitudega.

Vene kindralid juhivad Etioopias sõjalisi operatsioone

WASHINGTON — Ühendriikide kaitseministeeriumile saabunud andmeil juhivad Ogadeni kõrbes toimuvates lahingutes etioopia üksusi neli vene kindralit. Mainitakse, et üks kindralitest viibib pealinnas Addis Abebas, kuna teised on rindel ning seotud otseste sõjaliste operatsioonidega.

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

EESTI KODUS üürile anda

1 MAGAMISTOAGA KORTER

soodsa hinnaga

Tel. 282-5118 või 281-1561

MESIPUUD MÜÜA

Helistada 251-2095 pärast kella 5 õ.

VENTILAATORID

lae või seina sisse installeeritud. Moodsad tugevajõulised ventilaatorid vannituppa, kööki või pööningule. — Tel. 762-9190

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid

ALCAN VÄRVITOONIDES

valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline

Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga

HELISTAGE

FACTORY ON WHEELS

661-3843 661-3021

„Nõuame okupatsioonijõudude lahkumist..."

(Algus lhk. 1)

Aupeakonsul I. Heinsoo andis oma sõnavõtus edasi tervituse eestlaskonnale. Ta mainis, et meie saadame oma ühise tervituse tänasel päeval üle maade ja merede kodumaale ning samal ajal on see rahvuslik tervitus kõigis maailmanurkades elavatele eestlastele üleskutseks, et eestlane jääks truuks oma rahvale, vabaduse missioonile ja Eesti Vabariigi mõttele. Konsul nentis, et täna meenutame oma Vabadussõda ja austame oma Vabadussõja sangareid ning samuti meenutame oma õnnelikku iseseisvuse aega. N. Liit vallutas meie maa rahvusvahelisi kokkuleppeid rikkudes

ning meie nõuame koos vaprate eesti patriootidega kodumaal N. Liidu okupatsioonivägedeväljatõmbumist Eesti territooriumilt, nõukogude haldusaparatuuri lõpetamist Eestis ja meie arreteeritud, küüditatud jo orjalaagries viibivate kaasmaalaste tagasitoomist kodumaale.

Käesoleval Noorte-Aastal pöördume eriti oma pealekasvava generatsiooni poole, kutsudes neid ühinema Eesti rahva võitlusega oma eluõiguse eest.

Inimõigused — tähtis tegur USA välispoliitikas

Pärast seda kui sopran Õnne Laikve oli Charles Kipperi klaverisaatel esitanud J. Aaviku „Kojuigatsuse" ja L. Virkhausi „Kodumajake" esines aktusekõnega tuntud skauditegelane peaskaut J. Lepp, kelle kõne kokkuvõte on toodud meie tänase lehe teisel leheküljel. Kõnele järgnes bariton Avo Kittaskilt kaks laulu — J. Hiobi „Largo Religioso" ja E. Wöhrmanni-J. Jürma „Ma sündisin ilmale", mida saatis J. Kivik.

Esimesena tervitas eestlasi aktusel viibiv Ühendrikide peakonsul Torontos J. R. Diggins, kes kriipsutas alla, et Ühendriikide valitsus ei tunnusta Eesti annekteerimist N. Liidu poolt.

Ta mainis, et inimõiguste nõudmise küsimus moodustab tähtsa osa Ühendriikide president Carteri välispoliitikast ning Ühendriigid tahavad oma poliitika viljelemisel panna rõhku põhilistele väärtustele. Peakonsul mainis, et tänane kokkutulek näitab kujukalt eestlaste püüdlusi iseseisvuse järele ning ta tõi tervitusi eestlastele Ühendriikide poolt.

Peaskaut J. Lepp aktusekõnet pidamas. Foto: T. Säägi

Läti Liit Kanadas esimees T. Kronbergs rõhutas eriti, et Balti rahvad peavad oma õiguste eest võitlema koos ning ta kinnitas, et meie peame õpetama oma lapsi ja lapselapsi võitlema oma kodumaa eest. Leedu Ühiskond Kanadas esimees J. Simanavicius oma tervituses andis edasi leedu rahva tervitused ning kinnitas,

et vabadus jääb alati Balti rahvaste suuremaks ideaaliks.

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides uue koosseisu ja uue esimehe J. Simonsoni tervitused andis edasi New Yorgist Torontosse saabunud praost R. Kiviranna, kes kriipsutas eriti alla, et Toronto moodustab vaba maailma eestlaste kõige suurema ja teovõimsama keskuse ning avaldas lootust, et iga eestlane aitab organisatsioonide ja koguduste koostöös kaasa meie ühisele võitlusele.

Kuulutati välja Noorte-Aasta

Aktust sujuvalt juhtinud teadustaja ja organisaator E. Kiilaspea kandis ette ka kirjalikud tervitused, mis olid saabunud peaminister Pierre Trudeault, liberaalide parteisse kuuluvalt parlamendiliikmelt S. Haidasz'ilt ja mitmelt teistes Kanada keskustes asuvalt eesti seltsidelt.

Noore-Aasta läkitused Ülemaailmselt Eesti Kesknõukogult ja Eestlaste Kesknõukogult Kanadas esitas EKN-u esimees U. Petersoo.

Kesknõukogu läkituses mainitakse, et käesolev aasta pühendatakse ülemaailmses ulatuses eesti noortele Noorte-Aastana. Noorte-Aasta tiivustagu tänapäeva eesti noori vabas maailmas töötama ja võitlema eesti rahvalt röövitud vabaduse ja iseseisvuse taastamiseks.

Aktuse võimas finaal

Järgnes aktuse suurejooneline finaal, mis puhuks lavale koondusid Estonia orkester, ühendkoor, solistid ja Vanemgaidide koor. Vanemgaidide koor rivistati lava keskele ning kahele poole koori paiknesid skautide poolt kantuna kümme eesti lippu, moodustades pika sini-must-valge värvide rivi. Samal ajal koondas oma ridu laval kõrval asuval rõdul suurearvuline Toronto Eesti Seltsi Täienduskoolide kõnekoor. Koorid, orkester ja solistid kandsid esmajoones ette Raimond Kulli võimsa „Kodumaa", mille järele Vanemgaidide Koor laulis Evald Aava „Laul kodumaast". Täienduskoolide kõnekoor esitas vapralt ja hea diktsiooniga Hella Leivati poolt koostatud põimiku „Südames on isamaa" ning siis kõlas ühendkooridelt ja orkestrilt L. Raudkepp'i ja J. Aaviku pühalik „Hoia Juma Eestit", mida rahvas kuulas püsti seistes. Kohe sellele järgnes ühine Eesti hümn, mis kuulutas hästikorraldatud võimsale ja kokkukuuluvusetunnet süvendavale aktusele lõppu.

Rootsi minister kõneles EV aktusel

Stokholmi Kontsertmaja suur saal oli eestlasist tulvil

STOKHOLM — Laupäeval, 18. veebr. täitus Stokholmi Kontsertmaja suur saal eestlasist ja külalistest, et tähistada Eesti Vabariigi 60. aastapäeva. Aktuse korraldajaks oli Eesti Rahvusfond koostöös teiste organisatsioonidega. Publik tervitas alguses püstiseismisega skautliku nooruse poolt lavale kantavaid lippe.

Aktuse avas Eesti Üliõpilaskonna esindaja Liisi Raud, kes eriti tervitas minister Ola Ullsten'i. See on esimest korda 33 aasta jooksul kui Rootsi valitsuse liige võttis osa E. V. aastapäeva tähistamisest. Publik mälestas vaikse püstitõusmisega Vabadussõja ohvreid ja kõiki teisi Eesti vabaduse eest võitlejaid.

Liisi Raud tundis muret olukorra arengu kohta Eestis suureneva venestamise, usklike tagakiusamise ja inimeste jälitamise pärast.

Positiivseks nähteks pidas kõneleja, et läänemaailm on hakanud aru saama, et N. Liit ei pea oma lubadusi.

Rootslaste poolt kõneles seekordsel EV aastapäeva aktusel Stokholmis Rootsi valitsuse liige minister Ola Ullsten.

Ola Ullsten käsitles olukorda kogu maailmas; suurvõimude vägivalda Eestis maailmasõdade ajal ja peale Teist maailmasõda, natsistlikku barbaarsust, Ungari ülestõusu, Kreeka militäärhuntat, Praha kevadet, survet ja terrorit Tshiilis ja Argentiinas.

Meie ei saa kaitsta rõhumist ühel ja hukka mõista sõda teisel maal.

Mõistame me hukka valitsust Pretorias, peame hukka mõistma valitsejaid ka Moskvas. Vabadus on jagamatu, see on õigus mida iga inimene võib nõuda oma maalt.

Helsingi lõppaktis 1975. a. osavõtvad maad kinnitasid, et nad respekteerivad inimõigusi ja vabadusi, kaasa arvatud mitte südametunnistuse, usu ja teisi vabadusi vaatamata rassile, soole, keelele või usule.

Meie ühineme lootuses, et vabadus saab võitma rõhutud maades maailmas. Tugevad jõud töötavad selles suunas. Viimaste aastate areng on näidanud nõrkusi rõhutud maades. Igatsusel vabaduse järele on alati suur purustusjõud suletud ühiskondades.

Aktuse eestlaste poolseks kõnelejaks oli peapiiskop Konrad Veem, kes rõhutas, et praeguse sugupõlve ülesandeks on taotleda Eesti Vabariigi taastamist de facto, kõneleja andis ülevaate eestluse võitluskontinuiteedist alates Eesti Maanõukogu ja Eesti Välisdelegatsiooni tegevusega 1917 ja 1918. a.

Kõneleja käsitles president Konstatin Päts'i saatust ja tema kolme kirja vangipõlvest, ühtlasi ka seda kuidas okupatsioonivõim 1940. a. suvel manipuleeris president Päts'i päevakäsuga.

Edasi rõhutas kõneleja, et Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kirik on teinud seda, mida peeti vajalikuks Maanõukogus aastal 1917: „Kui Eestimaa saatus rahvusvaheliseks küsimuseks tehakse, siis on meil igatahes tarvilik selleks eeltöid teha." Eesti Vabariigi diplomaatilised esindused tegutsevad edasi. Rahvuslikud keskorganisatsioonid levitavad võimalust mööda informatsiooni okupatsiooni kohta Eestis. Vabade eestlaste rahvusvaheliselt tunnustatud organisatsioonid saadavad oma esindajad maailmakonverentsile.

Maanõukogu otsus, „ülesandeks on väljaspool kodumaad meie rahvusvaheliste huvide kaitseks välja astuda", teostub tänapäeval ulatuses, mida aastal 1917 ei võidud aimatagi.

Konstateerime, et Eesti Vabariik eksisteerib de jure. De facto olukorra taastamine võib toime tulla üldisema lahenduse raames.

Kõnedele järgnes pärast 15-minutilist vaheaega kontsertosa, kus esinesid kammerorkester Musica Sveciae Sven Verde juhatusel, ooperilaulja Martti Wallen Harri Kiiski klaverisaatel, Celia Aumere viiulil, Stokholmi Eesti Naiskoor Toomas Tuulse juhatusel, Stokholmi Eesti Meeskoor Rein Tubina juhatusel ja mõlematest kooridest moodustatud ühendkoor Toomas Tuulse juhatusel.

Kontsertmajas toimus Eesti Rahvusfondi näitus „Eesti Vabariik 60 aastat", mis oli avatud 24.—26. veebr. ka Eesti Majas. Näitusel on välja pandud fotosid ja dokumente E. V. loomise päevilt, kultuurielust, okupatsioonist ja okupatsiooni ohvritest.

Samuti president Pätsi kolm kirja vangistusest ning vangistatud vabadusvõitlejate fotod ning nende läkitus ÜRO'le.

Näitus sisaldas ka kokkuvõtliku ülevaate eestlaste elust Rootsis, eesti noorte tegevusest ning suure foto Toronto Eesti Päevadelt.

24.—26. veebr. toimus Eesti Majas ka Eesti Filatelistide Ühing Rootsis näitus Eesti filateelia aastatest 1918—20.

FURS by FINN

HOOAJALÕPU INVENTUUR-VÄLJAMÜÜK

- Soodsad hinnad eriliseks ostuvõimaluseks kõikidele
- Üksikuid karusnahkesemeid
- Teil on võimalik säästa sadu dollareid

Järemaksuga ja teie jaoks kõrvale paneku võimalusega

⊕ Chargex ⊕ Master Charge

FURS BY FINN

191 EGLINTON AVE. E.

TORONTO

TEL. 488-1701

Avatud 9.30—6.00

neljap 7.00 p.l., laup. 3.00 p.l.

DESIGN PRODUCTS'is

KEVADINE VÄLJAMÜÜK

JUST ALANUD

NÜÜD ON TÕESTI ÕIGE AEG TEHA ODAVAHINNALISI OSTE.

☆ SUUSAD JA SUUSAVARUSTUS: norra hikkoripuust taldadega ja „lingstone" servadega suusad $54.90, täielik sett $89.90 ($127.90). — Karhu ja Soho suusad. VÄGA SOODSAD HINNAD.
☆ SUUSARIIETUS: kõigilt 30% hinnaalandust.
☆ SUUSASIDEMED: uued Y-sidemed $2.50 paar, kasutatud sidemed $1.00 paar.
☆ SUUSAHOIDJAD AUTODELE: kolm eri tüüpi rootsi suusahoidjaid. Nüüd 30% hinnaalandust.
☆ IITTALA KLAASTOOTED: 20% hinnaalandust.
☆ TERINIT TREENINGUDRESSID: 20% hinnaalandust.
☆ PUSSID: nüüd on õige aeg hankida filee- ja muud pussid. 30% hinnaalandust.
☆ HÕBESÕRMUSED ja -KÕRVARÕNGAD — poole hinnaga.
☆ XZ-SHAMPOON: populaarne $12.00 reg. hind 6 pudeli pakend jälle kevadhinnaga $6.95.

PALJU MUUD SOODSA HINNAGA.

design products 2584 Yonge St. 488-7272 288 Danforth Ave. 466-8001

ILMUS

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV

Arvo Mägi

EPILOOG

232 lk.

Hinnad tellijaliikmeile:

	üksikraam.		poolsari (6 raamatut)		sari (12 raamat.)	
	br.	köit.	br.	köit.	br.	köit.
USA ja Kanada $	5.90	8.—	33.—	46.—	64.—	89.—

Kaanehind mitteliikmeile: br. $8.—, köit. 10.50

Romaani tegevus toimub kolm-neli aastat tagasi Stokholmis pagulaste hulgas. Tegevuse ja konfliktide põhjused peituvad minevikus ning neid tundmata jääks lugejale palju mõistmatuks. Autor esitab sellepärast ka episoode sündmustest mitukümmend aastat tagasi, liites need romaanis kaasaja kujutuse vahele. Toimunut vaadeldakse kahe tegelase silmade ja kolmanda päeviku lehekülgede kaudu. Romaanis peegelduvad pagulasargipäev, noorema ja vanema põlvkonna vahekord ja nende maailmasuhtumise erinevused. Põhiliselt on „Epiloog" lugu kahe inimese armastusest — täpsemalt selle armastuse järelmängust.

Toronto esindus: ARVED VIIRLAID, 63 Glen Davis Cresc. Toronto, Ont. M4E 1X7. Tel. 691-9036.

Martti Rauhala koos oma perekonnaga.

Robert Teene nimeline tõlkeauhind

Läinud aastal loodi Eesti Tõlkefondi juurde Robert Teene mälestuseks tõlkeauhind, mille esialgse majandusliku aluse panid kokku lahkunu lesk, sugulased ja leinavad sõbrad, andes lillede ja surmakuulustuste raha Eesti Tõlkefondi kasutusse.

Eesti Tõlkefondi juhatus otsustas seda esmakordset ja eeskujuna kõrgesti hinnatavat tegu meie kultuurielus jäädvustada Robert Teene nimelise tõlkeauhinna loomisega. Kuna soome armee vabatahtliku ja suure hõimusõbra Robert Teene idealismist kantud noorus pärast Tallinna Poeglaste Kommertsgümnaasiumi lõpetamist möödus just Soomes ja Rootsis, siis antakse Robert Teene nimelist tõlkeauhinda Eesti Tõlkefondi poolt tunnustusena silmapaistvaile tõlkijaile, kes on viinud oma tööga eesti kirjandust soome ja skandinaavia keeltesse. Auhinna suurus ja selle väljaandmise sagedus olenevad tulevikus laekumistest Robert Teene nimelisse tõlkeauhinna sektorisse Eesti Tõlkefondi juures.

Eesti Tõlkefond (millele pandi alus Arved Viirlaiu poolt oma romaani Graves without Crosses honorari annetusega) on otsutanud Eesti Vabariigi 60. aastapäeval välja anda esimese Robert Teene nimelise tõlkeauhinna. Auhinna suurus on $1.000 ja see on määratud mag. Martti Rauhalale kui kõige silmapaistvamale eesti kirjanduse tõlkijale viimase 17 aasta jooksul.

Mag. Martti Rauhala kvaliteetsel ja elaval soomendamisel on ilmunud järgmised eesti autorite tööd:

Ilmar Talve, Juhansonin matkat, 1961.

Herbert Salu, Eduard Vilden historialliset romaanit, 1964.

Arvo Mägi, Viron kirjallisuuden historia, 1965.

Arved Viirlaid, Ristittomat haudat, 1968.

Oskar Luts, Arno ja kumppanit, 1973.

Aleksander Warma, Lähettiläänä Suomessa, 1973.

Mats Traat, Viisi tanssia, 1976.

Loetelule lisandub arvukas hulk Ivar Ivaski, Raimond Kolk'i, August Sanga, Minni Nurme, Paul-Eerik Rummo ja teiste luuletuste tõlkeid ning artikleid ja arvustusi eesti kirjandusest soome ajakirjanduses.

Eesti Tõlkefondi Robert Teene nimelise tõlkeauhinna zhürii (koosseisus Antoni Truuvert, esimees, Ilme Teene, Urve Karuks, Hannes Oja ja Arved Viirlaid) on teinud oma otsuse üksmeelselt ja soovib mag. Martti Rauahalale õnne ja edu tema tulevases tõlketöös eesti kultuuri ja kirjanduse vahendajana meie hõimudele Soomelahe põhjakaldal.

ANTONI TRUUVERT
ETF Robert Teene nimelise tõlkefondi zhürii esimees

Lembitu vanemad nõupidamisel

Noorte-Aasta peaks olema Eesti Keele Aasta

Kesknädala õhtul, 15. veebruaril, toimus Peetri kiriku noorteruumis skautüksus Lembitu Maleva vanemate koosolek üle veerandsaja osavõtjaga. Koosolekul esinesid aktuaalsete lühireferaatidega üksuse juhid: Heino Jõe, Harold Kivi, Toomas Sepp, Asko Kütti ja dr. Jaan Roos. Referaatidele järgnesid elavad arutlused.

Vanemate koosolekutel iga tegevusaasta keskpaigu käsitletakse kasvatusküsimusi ja üksuse töökavu, sihiks on kodu ja skaudiüksuse tihe kontakt ja parem poistetöö. Koosoleku avas maleva vanem Heino Jõe, käsitledes oma ettekandes Noorte-Aasta küsimust.

Kuigi skautlik Noorte-Aasta algas juba möödunud aprillis ja keskorganisatsioonide Noorte-Aasta kuulutatakse välja selle kuu lõpul, puuduvad sellel selgepiirilised sihid, tegevuskavad, kohalikud ja ülemaailmsed toimkonnad, isegi embleem puudub. Tegeliku eesti noorsootööd teostajad — täienduskoolid, skautlikud noored, rahvatantsijad ja paljud teised, on oma töös kujundanud kindla ja süstemaatilise rutiini, millele ei saa palju lisa juurde panna.

Noorte-Aasta on rohkem nende asi, kes tegelikku noortetööd ei tee, vaid sellest ainult räägivad.

Lembitu Maleva kasvatustöö on näiteks tänavu samuti pakitud kui varematel aastatel. Meil toimub tegelikult 28. eesti noorte aasta ja mina isiklikult — tähendas Heino Jõe — alustasin möödunud kuul oma 53. noorte aastat.

Välis-Eesti king, Lembitu sõjasaabas kaasaarvatud, pigistab praegu valusasti eesti keele oskuse kohalt. Suulist eesti keelt tarvitatakse kodus ja skauditöös paarikolmesaja sõna ulatuses. Sõnavara peamine rikastamine toimub lugemise kaudu ja seda ei saa sundusega, vaid noortele meeldiva kirjandusega.

Paguluses toodetud noortekirjandusega suudame lugemishimulisi noori toita vaevalt kuu aega.

„Tulehoidja" ilmub neli korda aastas ja annab igakord 48 lehekülge, kus lugemisele kutsuvat materjali on vähe. Meie võime päris rahulikult kasutamisele võtta ka mõndagi Kodu-Eesti noorte lugemisvarast, ütles Heino Jõe. Vanemad lugegu raamatud enne läbi ja kui neis pole midagi poliitilist, siis lugegu lapsed neid raamatuid oma kodus. Kui Välis-Eestis hakkab Noorte-Aastal piisavalt häid eesti noorteraamatuid ilmuma, siis tuleb muidugi asja revideerida.

Maleva juht Harold Kivi käsitles kasvatuslikke norme, mis kehtivad kodudes ja mida me nõuame ka skautluses. Kas või nii lihtne asi nagu üliriiete varna riputamine on kogu tsiviliseeritud maailmas ammu välja kujunenud.

Isiklik puhtus, kodu ja koonduseruumide puhtus, liikumine, käitumine, viisakas kõnelemine j.m. saavad kindlate reeglite puhul harjumusteks kogu eluajaks.

Kui nõuded kodus, koolis ja skautluses on samad, siis tekivad harjumused kergemini ja vastavalt sellele on ka kasvatuslikud tulemused head. See on põhjus, miks me soovime tihedat kontakti kodudega.

Lembitu ammuküttide juht Toomas Sepp puudutas noortelaagreid eelseisval suvel. Suursündmuseks on maailmalaager Koguja II Ühendriikides, Lakewoodis. See aga varjutab üksuste regulaarseid laagreid, seega ühte osa kasvatustööst. USA laagrisse lähevad Lembitu Malevast umbes pooled poisid ja juhid, teisele poolele tuleb korraldada kohalikud laagrid. Kavatsetakse korraldada kaks nädalalõpulaagrit — mais ja septembris, ning teostada need nii, et laagripäevade tegevusperioodid annaksid välja kuue suvelaagri päeva kestvuse. Sellist ülepingestamist on kasutatud ka varem, see paneb juhtkonnale suurema koormise, kuid on poistele huvitav. Eesti Skautide Maleva Kanadas juht Silver Kask, kas viibis koosolekul lapsevanemana, täiendas laagriplaane omapoolse teatega, et juunis toimub nädalalõpu-eellaager USA-sse sõitjatele.

Maleva abijuht Asko Kütti, kelle hooleks juhtkonna tööjaotuses on töö- ja varustuse küsimused, selgitas oma sõnavõtus neid ülesandeid, mis Lembitul lasuvad oma Kotkajärve hoonete ja üldhoonete korrashoiu alal.

Lembitu hooleks on köökide, kohviku ja toidurõdu hoonetekompleks, kus palju parandus- ja korrastustöid tuleb teha oskamatute ja hoolimatute kasutajate poolt tehtud lõhkumiste tõttu. Kasutajatele tuleks teha erilist treeningut, või palgata parandajad.

Maleva spordijuht dr. Jaan Roos andis ülevaate kahest äsja toimunud lumelaagrist ja tutvustas Kotkajärve murdmaaradade süsteemi, mis tõenäoselt suurendab noorte spordihuvi ja sportlikku aktiivsust Kotkajärvel.

Lembitu sõtsede perenaine Loori Teas pruulis koosolekule kohvi.

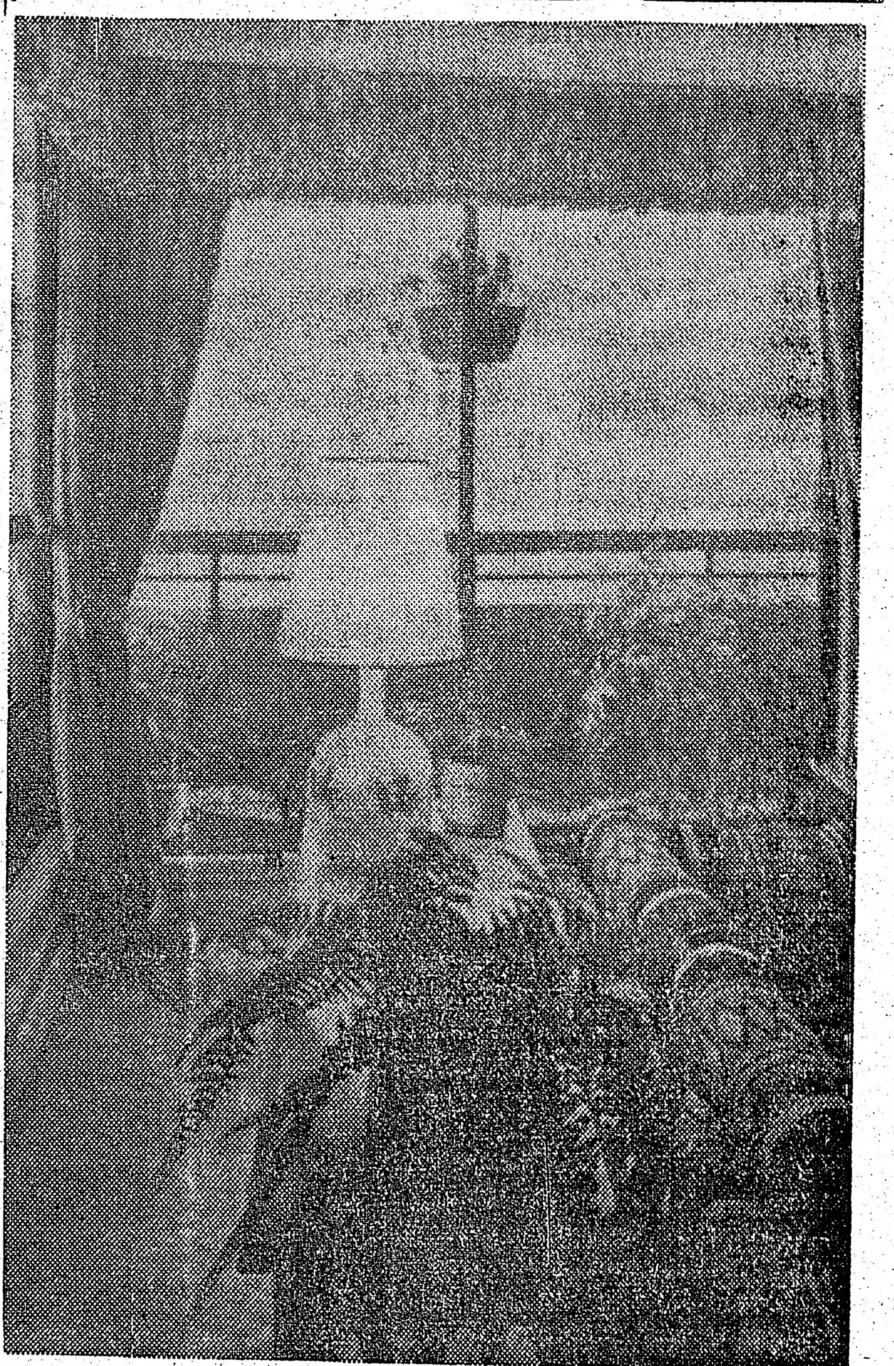

Saksa vaipade ja kardinate kaubamaja MODERN RUGS
DRAPERIISID VALMISTATAKSE KA TELLIMISE PEALE
162 OAKDALE RD. DOWNSVIEW, ONT. TELEFON 745-0507

● Pühapäeval, 5. veebruaril peale lauluharjutust, pidas segakoor „Kungla" oma aasta-peakoosolekut. Uues tegevuskavas on ettenähtud esinemisi kuhu koori on kutsutud nagu suvipäev Londonis, osavõtt Saksamaa laulupäevast, segaeeskavaga peo korraldamine. Koori juhatusse kuuluvad A. Paluoja, O. Vahter, A. Kilter, L. Ostrat ja E. Meeme. Koorivanemaks on A. Sildaru. Samal koosolekul otsustati põhimõtteliselt jaatavalt osavõtt 1980. aastal Stokholmis toimuvast Ülemaailmseist Eesti Päevadest.

Kirja saatmine läheb kallimaks

Alates 1. aprillist tõuseb esimese klassi postitariifi norm seniselt 12-lt cendilt 14-le cendile Kanada ja Ühendriikide ulatuses, kuna õhuposti määraks on senise 25 cendi asemel 30 centi.

Kanada postiminister Gilles Lamontagne tegi teatavaks nende vajaduste kohaselt uute postmarkide ilmumise: 7. märtsil antakse välja kaks uut 14-cendilist, mis mõlemad on praeguste sarnased (kuninganna portree ja parlamendi hoone). Ainus vahe on värvis, senise sinise asemel tuleb punane.

30 cendiline postmark jääb praeguse 25-cendilise sarnaselt kolmevärviliseks.

VIIE RINDE VASTULUURE TEENISTUSES

OTTO KUMENIUS

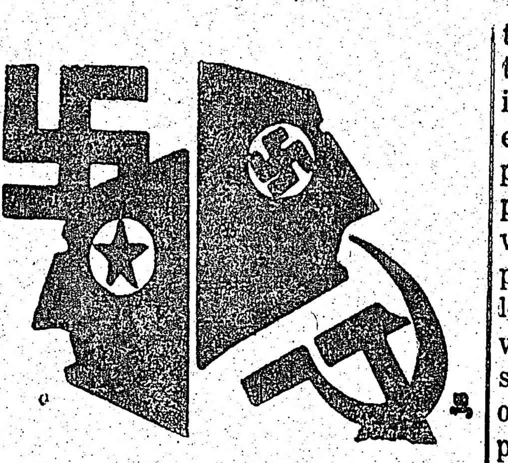

28.

On tavaline nähe, et kui keegi on surmväsinud, siis ei jää ta magama. Nii oli minulgi. Tuhanded tähtsad, meeles peetavad üksikasjad surisesid mu peas. Et end püsti hoida, toetusin konjakile. Alkoholi müügikohad olid suletud sõjaväe koju laskmise ajaks, kuid kurtes oma häda Helsingis asuvale sõbrale, sai ta restoran Motti kaudu meile saata kaks kohvritäit prantsuse konjakit. See aitas meid need kümme päeva vastu pidada kuni inimtransport kestis. Selle järel toimus dramaatiline tegevuse katkestus.

Ka eestlased — raha näis neil olevat — veetsid rõõmsat elu murelikul ooteajal. Kaleva reisikodus korraldati õhtusööke ja tühjendati pudeleid öösel ja päeval. Suurväli kogus ülevoo eest mingisuguse maksu, mida rikkamad pidid tasuma sularahas või ehetena või muid väärtesemeid loovutades. Kõik oleksid pidanud saama selle reisi tasuta, kuna Soome riik oli vedude eest vastutaja, aga ma ei pidanud sobivaks segada eestlaste siseasjadesse. Võtsime oma sõitudel kasutamiseks Ungari saatkonna ajakirjanduse ametniku Miklose auto — ta siirdus ka Rootsi, arvates et tal on liiga ohtlik Soome jääda.

Meie juhtnöörid keelasid meid sõidutamast üle lahe Soome kodanikke. Sellepärast lasksin oma abilistel kord rangelt jälgida üht meest, kes võib põlvili palus, et teda kaasa võetakse. Mees oli soomlane, aga ta abikaasa oli eestlanna, kes oli lahkumas üle mere. Abielupaari kolm last olid emaga koos. Vaatasime seda juhtumit läbi sõrmede. Ka hiljem lubasime teistel soomlastel oma eestlastest abikaasadega koos lahkuda üle mere. Me ei võinud ometi hakata perekondi lõhkuma, vaid leidsime erandlikke seadusi ja lasksime perekondadel minna koos.

Lõpuks oli Raumas veel vaid 300 eestlast. Siis helistas Walldén ja kuuldes nende vähest arvu, ta käskis mind otsekohe katkestada oma tegevus ja tulla tagasi peastaapi. Mind ootavat seal uus tähtis ülesanne, ütles ta. Minu arvates ei olnud õige jätta need 300 inimest hätta. Samas aimasin ka, et mulle esitatud kutse ei olnud päris avameelne, pigem sooviti pealinnas üht patuoinast leida, kes vastutaks eestlaste Soomest transporteerimise eest. Asi võis olla läbi lekkinud ja kõrgete härrade põlved hakkasid värisema. Me olime saanud ühelt kalurilt loa võtta oma kasutusse tema suure mootorpaadi. Paigutasin sinna oma abistaja ja ta perekonna ja nii nad kadusid mere hõlma. Suurväli ja mina jäime kaluri külalisteks, tegime sauna ja istusime siis rahulikult oma järgmist sammu arutama. Peamine põhjus, miks meie ise ei läinud mootorpaati, oli otse ebanormaalne kartus merehaiguse eest. Lõpuks Suurväli ja mina otsustasime, et reisime Turusse ja astume esimesele sobivale Stokholm—Turu liinilaevale.

Jätsime jumalaga tubli kaluriga — kes oli muide ainus, kes hiljem pidi vanglasse minema eestlaste aitamise eest — astusime taksosse ja alustasime sõitu Turu suunas. Kohale jõudes jätsin Suurväli Hamburger Börssi ootama, kuni olin saanud kätte mõned oma sõbrad vastuluureosakonnast. Olin uudishimulik, et kuulda, kas neil oli midagi uut mulle rääkida. Osakonnas istusid neli meest, kelle kõigi perekonnad olid juba reisinud Rootsi. Kui ma sisse astusin, muutusid kõik neli kuidagi närvilisteks ja vaikseiks. Sain põhjusegi kuulda, kapten Tuominen oli tunni aja eest helistanud ja andnud edasi Walldéni korralduse, et „kui Kumenius ilmuks osakonda, tuleks teda kohe vahistada". Minult tuli võtta relv ja viia mind otsemaid Helsingi läänivanglasse.

Olin aimanud päris õigesti. Wallden oli hirmunud ja arvas, et eestlaste transporteerimine võiks talle raskusi põhjustada. Tal tuli siis igal juhul leida patuoinas! Rahukokkuleppe kohane valvekomisjon laiendas iga päevaga oma tegevust ja pistis oma pea ka sinna, kus seda ei oodatudki, mis oli põhjuseks, et mõned ametimehed sattusid paanikasse või kaotasid tasakaalu. Selge näide sellest oli 1300 soome julgeolekuteenistuse ametniku siirdumine Rootsi, niinimetatud Stella Polarise operatsioon. Soome raadiospioon Jukka Mäkelä jutustas „Dagens Nyheter'ile" 1965 antud vestlusel, et korralduse Stella Polarise liikumapanekust andis luureteenistuses „käharpeaks" nimetatud härra.

Enne minu Raumasse minekut vahetasin oma teenistuspüstoli (7.65) vene langevarjurilt võetud 11 mm püstoliga. Sattudes nüüd „vahistajate" ette tõmbasin esile vene relva, eemaldasin kaitse ja küsisin, kes ametivendadest tahab mind vahistada. Keegi ei näinud soovivat täita Walldéni korraldust. Üks neist ütles:

„Sina peaksid siiski seda mängu tundma. Sina oled aidanud meie perekonnad üle lahe Rootsi, me ei soovi sulle muud kui head. Meie mõte oli vaid anda sulle teada, et oled tagaotsitav. Kui mõni „kõrgelt poolt" saab teada, et oleme kohanud sind ilma, et oleksime täitnud ülemate käsku, me satuksime ise halba olukorda."

„Või nii! Kas te siis soovite või ei soovi mind vahistada? Kuidas ka soovite, siis võtke arvesse, et selle püstoli päästik on tundlik."

Ütlesin nii, kuna mõistsin, et minul ei olnud enam midagi kaotada pärast seda kui eestlaste transpordiks käsu andja oli nüüd andnud uue korralduse minu vangistamiseks. Meie jutlemise ajal jõudsime kokkuleppele selles, et Kumenius ei olnud kunagi oma jalaga astunud luureteenistuse Turu osakonda. Selle järel palusin, et sõbrad kutsuksid takso ja teatasin neile, et minul tuleb veel vältimatult sõita tagasi Raumasse. Kuid vaevalt olime sõitnud mõne kilomeetri Rauma poole, kui käskisin sõitjat pöörata oma auto ümber ja viia mind Hamburger Börsi juurde. Seal mind ootanud Suurväli oli kasutanud vaheaega hästi ja oli rüübanud end pidulikult porojommi. See veel puudus! Mul oli küllalt juba muret ilma kaenlast talutatava „kotitagi". Tund enne laeva minekuaega sõitsime taksoga sadamasse, kus kartsin kohata politseivalvet. Aga mitte keegi ei näinud minu lahkumisest välja tegevat, väljaarvatud tolliülem Lindroos, kes tormas tollihoonest mind tervitama:

„Näe imet! Teil peab jälle ees olema Stokholmi reis? Kas mingi uus komandeering või?"

„Muidugi, päris kindlasti. Sellest te võite olla kindel. Ja sel korral on küsimuses päris suured asjad . . ."

Niiviisi rääkides katsusin samaaegselt teha oma parimat, et hoida Suurväli oma jalgel, toetades teda kogu jõuga ühest käsivarrest. Teise käega Suurväli kõigutas reisikohvrit, mis minu arvestuse kohaselt oli tulvil täis eestlastelt saadud „reisirahasid" — või ehk kuldesemeid, mida ilma sularahata sõitjad olid pidanud loovutama. Tolliülem ei hoolinud vähimatki Suurvälist või ta reisikohvrist, vaid saatis meid sissekäiguni, mille taga riikliku politsei mehed istusid. Ulatasin neile oma teenistuspassi ja teatasin samas, et olen vastuluureosakonna ülema adjutant.

„Kas olete saanud korralduse kellegi soome ohvitseri vahistamiseks?" küsisin.

„Ei ole."

„Hoidke igal juhul oma silmad lahti ja haarake ta hõlmast kinni, kui ta katsub maalt pageda . . ."

Need paraja käsuandja häälega öeldud sõnad tegid oma töö. Pass tembeldati vestluse ajal ja siis läksin laevaukse poole, kandes Suurvälit kaenlast. Vedasin ta niiviisi magamiskajutisse, võtsin oma passi, otsisin üles rootslasest kapteni ja teatasin, et olen poliitiline pagulane. Palusin, et ta ei peatuks Maarianhaminas — mida ta poleks ikkagi teinud, kuna linna ei olnud minemas ei reisijaid ega kaupa. Kapten teatas, et laev läheb otse Stokholmi, ma võisin olla täiesti rahulik.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

ELA, ÕPI JA OSALE OMA RAHVUSLIKUS KULTUURIPÄRANDIS! SEE ON ÜKS VÕIMALUSTEST, KUIDAS TEHA KANADA TUGEVAMAKS! KASUTA SEDA VÕIMALUST!

Sulle avanevad võimalused

Mitmekultuurilisus on Kanada valitsuse püsiva poliitika põhimõtteks ning sellisena mõjustab iga eluavaldust Kanadas. See Kanada valitsuse mitmekultuurilisust teeniv eesmärk julgustab erineva kultuurilise tagapõhjaga inimesi rakendama oma mõtted, kogemused ja anded nii oma rahvusliku ühiskonna kui ka muude kanadalaste huvide teenistusse rikastades sel viisil oma isiklikku elu ning tehes samas Kanada tugevamaks.

Mitmekultuurilisuse tegelik olukord

Mitmekultuurilisuse poliitika on mitte ainult abiks ja toeks etnilistele kultuurkondadele. Oma horisontaalses dimensioonis ulatub see mõjutama kõiki Föderaalvalitsuse tegevusalasid ning koordineerib ühtlasi Kanada sellekohase poliitika. Just selles ja etniliskultuurilise ühiskonna huvides kajastubki Kanada mitmekultuurilisuse tõeline tegelikkus. Mitmekultuurilisuse direktoraat julgustab massmeediume kirjeldama etnilise kultuurielu avaldusi tõetruult.

Mitmekultuurilisuse ministri üheks ülesandeks on kindlustada võrdsed võimalused kõigile kanadalastele vaatamata nende kultuurilisele tagapõhjale.

Uus üksteisemõistmise vaim

Rahvusliku ühtluse ja üksmeele küsimus nõuab kõigi Kanadas asuvate kultuurkondade tähelepanu. Ükskõik millise kultuurilise grupi eraldumine isolatsiooni tooks kaasa vaid Kanada nõrgenemise. Uue üksteisemõistmise taotlemisel osutub oluliseks, et kõik kultuurirühmad küsimustesse süveneksid, neid uuriksid ning oma mõtted ja soovid teatavaks teeks, sest meie kõik Kanadas jagame sama tulevikku.

Mitmekultuurilisuse väljakutse

Sagedasti on inimesi raske veenda selles, et parimaks viisiks, kuidas ühiseid probleeme lahendada, on koostöö. Liitu seepärast oma valitsusega! Liitu kõigi kanadalastega! Täida omapoolne osa selleks, et Kanada võiks olla maailmale eeskujuks mitmekultuurilisena ja kaksikkeelse rahvana, kus kõik kodanikud võivad elada kooskõlas ja jõukuses. Ela, õpi ja osale oma kultuuripärandis! Sellega aitad sa kaasa Kanada tugevusele.

Omapoolsete vaadete esitamise või informatsiooni saamise soovi korral kirjuta aadressil:
Multiculturalism
16th Floor
66 Slater Street
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

MITMEKULTUURILISUS
TÄHENDAB ÜKSMEELT ERINEVUSES

Hon. Norman Cafik
Minister of State
Multiculturalism

L'hon. Norman Cafik
Ministre d'État
Multiculturalisme

„Meie nõuame ..."

(Algus lk. 2)

Jätkuvalt nõuame Vaba Eestit, kuhu saaks tagasi viia Eesti Vabariigi — nii nagu see veel elab ja on tunnustatud vabade suurriikide poolt.

Eestlased ei ole kaotanud usku õigusse ega vabadusse, vaid see elab edasi meie hinges kui tegudes. See on esmakordne meie rahva ajaloos, kus meie rahval asub väljaspool kodumaad rahvuslikult võitlev tugi, kes jagab nende taotlusi vabaduse püüdeks. Nii kaua kui meie siin toetame neid taotlusi on Kodu-Eestis veel lootust, et kord piirud kahel otsal taas löövad lausa lõkendama. On neid, kes kõhklevad meie võitluse võimetes. Neile tuleb meelde tuletada, et kui meie tegevus tõesti oleks nii vääritu, miks siis peab kommunistlik terrorivalitsus vajalikuks otseriinnakuid meie ühiskonna õnnestamiseks? Milleks on vaja suuri majanduslikke kulutusi, et püüda neutraliseerida väliseestlase panust?

Milleks on Nõukogude Liidu saatkondades kõrgekohalised eestlastest spioonid? — nagu oli see hiljuti Kanadas.

Kindlasti mitte mõttetust soovist, vaid otsesest vajadusest. Meie tegevusel on mõju ja kaalu.

Meie kesksetesse rahvuslikesse ülesannetesse kuuluvad:
— eestlaste vabadusmeele alalhoid;
— järjekindlalt toetada oma rahvale tema õiguslikku enesemääramist ja vabadust;
— olla vabas maailmas südametunnistuseks meie rahvale tehtud ülekohtu pärast;

Ka on meie kätesse usaldatud hoolitsus, et meie rahvale tehtav ülekohus Eestis oleks piiratud.

Igal aastal kogunevad eestlased 24. veebruaril, et kinnitada usku vabadusse ja ammutada uut rahvuslikku jõudu. Siin ühisel kesksel aktusel, meie, oma kohalolekuga nõuame Eestile vabadust. See kokkutulek on meie rahva avalik protest, kuhu koonduvad vabadust taotlevad eestlased — ükskord aastas, ükskord erandlult oma rahva heaks.

Täna tahame avalikult kinnitada, et meie rahvuslikult tiivustatud noorte organisatsioonid ei aktsepteeri nõrdimust rahvuslikus tegevuses.

Meie nõuame vaba Eesti taastamist. Selleks kutsume kaasa kõiki eestlasi!

Ülikoolide lõpetajaid

Helsingi ülikooli lõpetas arstina Peeter Jakobson(korporatsioon Rotalia) Lakewoodist, N. J. Helsingi ülikool, nagu paljud Euroopa ülikoolid, annab pärast lõpetamist ja sellekohast arstivannet tegutsemisõiguse. Neis ülikoolides tehakse praktika aasta läbi ülikoolis ja selle haiglais. Dr. P. Jakobson asub tagasi USA-sse suvel.

Eesti keele eksamid Londoni ülikooli juures

Inglismaal kehtiva korra kohaselt toimub keskkooli õpilaste eksamineerimine kahes astmes: Ordinary level (alam-aste) ja Advanced level (matrikulatsioon, abituurium). Varem toimus ka eesti keele eksamineerimine O-leveli alal Londoni Ülikooli juures, kus on võimalik teha eksameid kõikides maailma keeltes. Kandidaatide vähese arvu tõttu katkesid need eksamid aga 1970. a. Suurte pingutustega asus meie oma eksamineerimise komisjon, mille eesotsas on koolitegelane Enn Saluveer, meie noori eksamineerima samade kavade alusel nagu seda tehakse nn. modernsetes keeltes: saksa, prantsuse, hispaania jne. Et neile eksamitele tunnustus hankida, astuti kontakti nii haridusministeeriumiga kui ka Londoni ülikooliga. Nüüd on jõutud nii kaugele, et meile on jälle antud võimalus neid eksameid teha. Meie oma eksamikomisjon koostab õppekava samadel alustel nagu see on teisteski keeltes ja siis ülikool eksamineerib ja annab ka vastava tõendi.

Uudsena toimub aga nn. Advanced leveli eksami sisse-toomine. See on nn. ülema-astme eksam ja vastab abituuriumile kontinendi mõiste kohaselt, ülemeremaade skeemi kohaselt aga matrikulatsioonile.

Ka Kanadas ja mujal inglise keelt valdavail oleks soodne võimalus Londonis tunnistust saada, juhul kui neil omal maal vastavat tõendit pole võimalik omandada. Niisuguse tõendi hankimine oleks abiks ka akadeemiliste õpingute jätkamisel, näiteks võrdlevate keelte sektoris või siis ka finno-ugri keeltes jne.

Käesolev teadaanne on esitatud heas usus niiöelda mõttevahetuse korras, ilma et kellegi tegevussfääri oleks riivatud. Ainukene siht on, et meie noortel emakeele õppimisel ja selle säilitamisel oleks ka samasugune vormiline tunnustus, nagu on seda teistes keeltes, isegi näiteks urdu keeles, mis on veel haruldasem kui meie oma keel.

Et vältida pikka kirjavahetust ja tehnilisi üksik-asju, siis palutakse nendes küsimustes kirjutada Valdek Lenk'ile aadressil: 511 Lawson Road, London, Ont. Canada, N6G 1Y1.

ENN SALUVEER
Eksamikomisjoni nimel

Aidake kaasa, et
„VABA EESTLANE"
leviks kõikidesse eesti kodudesse

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 28. veebruaril 1978 — Tuesday, February 28, 1978

KIREV MAAILM

MOSKVA — Vodka ja naiste vabastamise liikumine on mõjunud hävitavalt nõukogude abieludele, iga kolmas lõpeb lahutusega. Juhtiv sotsioloog Viktor Perevedentzev kirjutas „Literary Gazette'is", et lahutuste protsent on praegu tõusnud N. Liidus 33,2-le protsendile. 1976. aastal oli registreeritud 861.000 lahutust, kolm korda rohkem kui oli 1960-ndal. Ta usub, et peamiseks põhjuseks on „vanaaegse perekonna" muudatus, kus mees oli käskija, moodsaks tänapäevaseks, kus naine on samaväärne. Kiievi piirkonnas kogutud statistika näitab, et 61% lahutusi olid sisse antud naiste poolt, kellest pooled andsid põhjuseks alkoholismi. Peab olema midagi, mis sunnib inimesi jooma, arvab sotsioloog.

LONDON — Inglise printsess Margaret on juba pikemat aega olnud sõprusvahekorras Roddy Llewllyniga, kes sai lauljana tuttavaks veebruari keskel oma esimese heliplaadiga. Llewellyn ütles, et tema ja printsess armastavad koos duette laulda ja et nende lemmiklaulud on „For me" ja „My Gal"; viimases on üks värsirida, kus räägitakse ka abiellumisest. Selle kohta kommenteeris 30-aastane asjaarmastaja laulja, et abielu on talle viimane asi, mis ta võib maailmas teha.

MINNEAPOLIS — Minneapolise „Madam" (lõbumaja pidaja) Rebecca Rand võttis osa heategevast ballist ja võitis sealsel loteriil kaks suuremat võitu. Üheks oli lõunaeine koos Minnesota kuberneriga, teine golfimäng osariigi kohtuministriga.

WASHINGTON — Ühendriikide presidendi abilist Hamilton Jordani süüdistatakse selles, et ta süütas likööri naisele, kes ei pannud teda tähele. Valge Maja sekretär Jody Powell andis pika seletuse, et see „Washington Post'i" poolt avaldatud teade pole õige. Sama mehe kohta avaldati hiljuti, et ta olevat vaadanud sügavale Egiptuse saadiku abikaasa dekolteesse ja öelnud, et ta on alati soovinud näha püramiide. Ka seda vahejuhtumit on Jordan eitanud.

BRISTOL — Shampanja pudelite korgid paukusid Royal Oak avenüül, kui kontoritöölised tähistasid pidulikult ühe tänavasse kaevatud augu esimest aastapäeva. Imestunud gaasikompanii ametnikud ütlesid, et auk kaevati aasta eest uue torustiku panemiseks, aga tööd teistel kohtadel tuli enne teha ja see auk jäigi tänaval avatuks.

NEW YORK — Pornomotelle sigineb N. Y. metropolitan piirkonnas ja Long Islandil üha enam. Need on motellid, mille ruumid on „sexikalt' sisustatud ja kus on võimalik vaadata TV ekraanil (erikanaliga) pornofilme. Suffolki maakonnas on neid juba 6, Queensis 6 ja Manhattanil 2. Pornomotellideks muutumise tõttu on nende motellide läbikäik tõusnud 200%. Tihti isegi keskealised abielupaarid lähedusest tulevad sinna ööbima ja „moodsat elu" õppima. Toad maksavad olenevalt sisustusest 12—40 dollarini.

TEL AVIV — Üks 23-aastane Iisraeli palestiinlane paraneb hästi pärast südameoperatsiooni. Südame sai ta ühelt juudilt, kes oli andnud oma keha teaduslikuks uurimiseks. Operatsioon kestis kolm tundi Belinsoni haiglas.

TOKIO — Jaapanis on moodi läinud endatapud sissepõletamisega. Möödunud aastal 1909 inimest surmasid end selliselt, mis on suurim senisest. Jaapanlased kes satuvad raskustesse, panevad oma majad põlema jäädes ise sisse. 1977. aastal oli 63.958 tulekahju, 15,8% rohkem kui 1976, mil 554 inimest valisid sellise hukkumisviisi.

Ühendriikide peakonsul Torontos J. R. Diggins viibis koos abikaasaga Toronto Eesti Majas Eesti Vabariigi aastapäeva koosviibimisel. Pildil näeme konsulipaari Toronto eesti ühiskonna juhtivate tegelaste keskel. Vasakult: aupeakonsul I. Heinsoo, EKN-u esimees U. Petersoo, pr. Diggins, peakonsul J. R. Diggins ja EKN-u väliskomisjoni ja Balti Liidu esimees L. Leivat. Foto: J. Kreilis

Aastapäeva vastuvõtt Toronto Eesti Majas

Eesti Vabariigi aastapäeva puhul oli reedel, 24. veebruaril kogunenud Toronto Eesti Maja suurde saali aupeakonsul I. Heinsoo ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ühisele vastuvõtule rekordiliselt osavõtjaid, kellede arv tõusis ligemale 250 isikule. Külalistest oli eriti rikkalikult esitatud konsulaarkorpus, Toronto linnavalitsus ja mitmete teiste rahvusgruppide keskorganisatsinoonid, kuna parlamendiliikmete esindus oli võrdlemisi tagasihoidlik, mis suurelt osalt oli tingitud Ottawas toimuvast liberaalide partei üleriigilisest konverentsist. John Yaremko ja Allan Grosman'i taandumisega Ontario konservatiivide valitsusest ei ole neile leitud ilmselt järglasi, kes peaks kontakte rahvusgruppidega ning seetõttu ei viibinud koosviibimisel ühtegi Ontario valitsuse liiget, samuti nagu neid ei olnud äsja toimunud Leedu vabariigi juubeli koosviibimisel.

Koosviibimise avas lühikese tervitusega külalistele Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees U. Petersoo, kes tutvustas hiljem ka kõiki silmapaistvamaid külalisi. Lühikeste päevakohaste sõnavõttudega esinesid aupeakonsul I. Heinsoo ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas väliskomisjoni esimees L. Leivat. I. Heinsoo oma kõnes kirjeldas lühidalt Eesti Vabariigi loomist 60 aastat tagasi ja luges ette ühe osa Eesti Iseseisvuse Manifestist.

Ta tänas eesti rahva nimel ka kõiki neid riike, kes ei ole andnud oma tunnustust Eesti ja teiste Balti riikide annekteerimisele Venemaa poolt.

L. Leivati lühike sõnavõtt oli humoristliku sisuga. Kõneleja märkis ironiseerivalt, et need eestisoost N. Liidu diplomaadid, kes hiljuti Kanadast spioneerimise pärast välja saadeti, ei saa N. Liitu tagasi minnes kindlasti hea vastuvõtu osaliseks. KGB taotleb Kanadas maailmarevolutsiooni, kuid kui see katse õnnestub ja Kanada muutub sotsialistlikuks, siis tekib küsimus — kust saavad venelased tulevikus nisu. Belgradi konverents ei ole andnud loodetud tulemusi ehkki sellest osa võtvad diplomaadid peavad arvestama, et isegi lõvid ja lambad peavad loomaaias koos elama,

mis on ainult seetõttu võimalik, et lambaid tuleb pidevalt juurde lisada.

Kõnedele lisaks tervitasid suusõnaliselt Leedu konsul J. Zmuidzinas ja Läti aukonsul dr. E. Upenieks.

Väliskülalistest viibisid vastuvõtul: Ühendriikide peakonsul Torontos J. R. Diggins abikaasaga, Hispaania konsul H. F. Fishleigh, Islandi konsul R. Johnson, Austraalia konsul M. L. Purmal, Läti aukonsul dr. E. Upenieks, Leedu konsul J. Zmuidzinas, Ontario parlamendiliikmed Margaret Campbell (liberaal), J. Breithaupt (liberaal) ja R. G. Elgie (konservatiiv), endine Ontario minister J. Yaremko, Toronto linnapea D. Crombie esindaja linnavolinik Ed. Negridge ja linnavolinikud A. O. Donohue, T. Clifford, Thomas Wardle, York'i linnavolinik Gaile Christie, East York'i linnapea A. Redway, Georgina linnapea dr. G. Burrows, Läti Liidu esindaja T. Kronbergs, Leedu Ühiskond Kanadas esindaja J. Simanavicius, Ungari Liidu esimees dr. G. Nagy, Ukraina Maailmakongressi peasekretär J. Shimko, Kanada esindaja Helsingi kokkulepete legaalse kaitse rahvusvahelises komisjonis adv. J. Pomerant ja Ontario ühistegevusasutuste ning ühispankade esindajaid.

Kavalises osas esines meeldivate lauluettekannetega sopran Õnne Laikve, keda saatis klaveril Buffalost kohale saabunud P. P. Lüdig.

Koosviibimisele oli saatnud tervitustelegrammi Kanada mitmekultuurilisuse minister Norman Cafik, kes mainis, et Kanada eestlased oma iseseisvuse meenutamisega ja võitlusega Eesti vabastamiseks on meile kõigile eeskujuks ja inspiratsiooniks.

Üleskutse

Asetame ingliskeelse eesti rahva ajaloo teiste kultuurrahvaste ajaloo kõrvale

Eesti Vabariigi 60-ndal aastapäeval kutsuvad Vancouveri eestlased vaba maailma kaasmaalasi ja meie organisatsioone tähelepanu pöörama ühele meie tänapäeva viljakamale teadlasele ja tema tööle.

Dr. Vööbuse „Studies in the History of the Estonian People" käsitab meie rahva iseloomu ja ellusuhtumist aegade jooksul. See suurteos räägib meie rahva muredest ja püüdlikkusest vaimsel ja kultuurilisel tagapõhjal. Töö annab vastuse Sulle ja mulle kuidas ja miks on püsinud meie rahvas ja meie rahvus läbi aegade. Suurteos on portree eestlastest kui inimestest, kes vaatamata raskustele ajaloos on suutnud säästa meie rahvuslikud huvid ja kultuurilised väärtused.

Kolm suurteose köidet on ilmunud ning neljas köide on kirjastamisel. Nende teostega on kaetud me ajalugu kuni Vabadussõja lõpuni. Käsikirjad on valmis viimase kolme köite jaoks. Viies käsitab Eesti iseseisvust, kuues rahva martüüriumi olevikus ning seitsmes köide on pühendatud eestlastele paguluses.

Peamiselt isikliku maksimaalse majandusliku panusega, kui ka osalise kaasmaalaste abiga on dr. Vööbus suutnud välja anda kolm köidet. Temale omase teadlase tagasihoidlikkusega on tal puudunud organisatsioon, et ilmunud teoseid levitada ning ülejäänud tööde kirjastamist lõpetada. Möödunud aastal läks autor pensionile.

Vaba maailma eestlased! Tellige ilmunud kolme esimest köidet. Eeltellides neljandat köidet kuni 15. märtsini 1978 jäädvustatakse teie ehk teie laste nimed Tabula Gratulatoria'sse. Köidete hinnad U. S. dollarites: esimene 15, teine 15, kolmas 16 ja neljas 11.50 ehk paberköites 8.

Vaba maailma eesti organisatsioonid! Aidake oma esindajate kaudu müüa ilmunud köiteid ning võtke vastu eeltellimisi järgnevatele osadele. Eesti ajalugu ei tohi puududa üheski eesti kodus! Ta peab olema igas ülikooli ja linna raamatukogus! See on meie kohustus eestlaste mineviku ja meie oleviku vastu võõrsil ja kodumaal!

Kirjavahetus ja tellimised palume saata aadressil: Dr. A. Vööbus, 230 So. Euclid Avenue, Oak Park, Illinois 60302, USA.

Vancouver: Eesti Selts, Kirikufond, EELK Peetri Kog., E. Ap. Õig. Kog., E. Ühendatud Kog., Kodukirik, Pensionäride Ühing, 13. LEP Peatoimkond.

Vancouveri liikmed: Eesti Üliõpilaste Selts, Eesti Naisüliõpilaste Selts, Ü. S. Liivika, Ü. S. Raimla, Korp! Filiae Patriae, Korp! Amicitia, Eesti Korporatsioonide Liit.

Noorte tänu kogudusele

Pühapäeval, 5. märtsil korraldavad gaidlipkond „Rajaleidjad" ja skautüksus „Lembitu Malev" ühise suurlõkke, algusega kell 6 õhtul. Samalaadne noorte üritus on toimunud juba paaril varemal aastal, koondanud alati saalitäie rahvast ja pakkunud nakatavalt head tuju. Noored esitavad lõkkeettekandeid, lauldakse ühislaule ja juuakse tass kohvi keelekasteks.

„Rajaleidjad" ja „Lembitu Malev" omavad Peetri kiriku seltskondlikes ruumides mugava noortekodu koondusteks ja peakorteri eriliselt sisustatud noorteruumi näol. Noorte suurlõke, mille tulu läheb kiriku ehitusfondi, on noorte tänu Peetri kogudusele tasuta ruumide eest.

Montreali teated

Eesti Naisselts Montrealis referaatõhtute raames toimub neljapäeval, 16. märtsil s. a. Jaani koguduse seltskondlikes ruumes ettekande õhtu dr. Liivi Kasak-James'ilt, kes kõneleb oma maailmareisust teemal: Lõunamere saared — muljeid Uus-Meremaalt, Tahiitist, Tseilonist ja Balist.

Ettekannet illustreerivad värvidiapositiivid kahel ekraanil.

Kogunemine kohvitassi juures alates 6. 45, ettekande algus kell 7.30. Kõik on teretulnud.

VABA EESTLANE

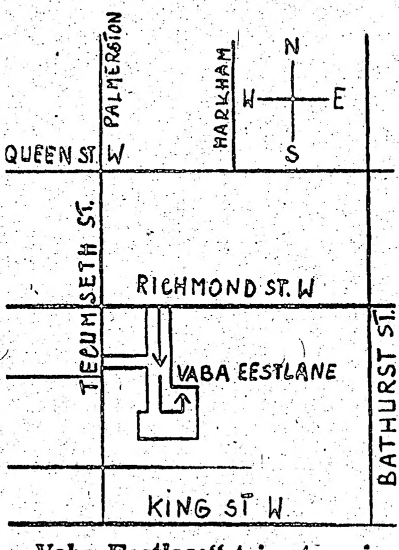

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Egiptus katkestas sidemed Küprosega

KAIRO — Egiptuse ja Küprose vahekorrad on muutunud pärast verist tulevahetust Larnaca lennuväljal, kus Küprose sõdurite kuulidest langesid 15 egiptuse rünnaküksuse sõdurit, väga pinevaiks ja Egiptus on katkestanud diplomaatilised sidemed Küprosega. Vahejuhtumi üksikasjad on ikka veel segased ja kumbki pool on andnud kokkupõrke kohta oma versiooni.

Lennuväljal arreteeritud kaks araabia terroristi viibivad Küprosel vanglas ning Küpros ei kavatse neid Egiptusele välja anda vaid nende üle ise kohut mõista.

57 ellu jäänud egiptuse rünnaküksuse liiget, kaasaarvatud 16 haavatut, sõitsid lennu teel Küproselt koju Egiptusesse, kus nad suurte austusavaldustega vastu võeti.

Seni ei ole selgunud, mis põhjusel avasid Küprose sõdurid tule egiptuse rünnaksõduritele kui need kahe terroristi valduses olevat lennukit 15 pantvangi vabastamiseks ründasid.

Küprose sõdurid surmasid 15 egiptlast ning egiptlaste ja Küprose sõdurite vahelise tulevahetuse ajal andsid terroristid endid alla ja pantvangid pääsesid vigastamatult.

Palestiina Vabastamise Organisatsiooni esindajad mainivad, et terroristid ei kuulu nende organisatsiooni ning tegutsesid tõenäoliselt Iraagi instruktsioonidel,

kuna Iraagi valitsus on Araabia riikidest kõige suuremaks Sadati rahuofensiivi vaenlaseks.

„VABA EESTLANE"
on valvel
eestlaskonna üldhuvide eest

Kuldpulmad Chicagos

4. veebruaril tähistasid Chicagos oma kuldpulma juubelit Bruno ja Marta Eichfuss. Pulmapidu toimus Chicago Eesti Majas, kuhu olid kogunenud juubilaride lähemad sõbrad, kelle hulgas oli ka nende tütar, kes elab oma perekonnaga Saksamaal. Kuna juubilarid võtavad elavalt osa Chicago paiklike organisatsioonide tegevusest, olles alati abivalmid, sõbralikud ja lahked, siis üteldi neile soojalt tunnustavaid sõnu. Bruno Eichfuss oli alles 16 aastat vana, kui ta Vabadussõja ajal haaras relva kätte, et kaitsta oma kodu ja isamaa vabadust. Ta andis ka oma panuse II maailmasõja võitlustest kaitstes kodupinna vabadust.

Tervitusi ütlesid H. Koop Chicago Eesti Segakoori nimel, A. Võhma Chicago Pauluse koguduse nimel ja K. Aavik vana sõpruse nimel. Õp. E. Pähn oma palvuses palus juubilaridele Jumala õnnistust ja soovis, et meie aegade määraja Issand annaks neile veel palju päevi ja endiselt head tahet ja sooja südant Chicago rahvuskaaslaste teenimiseks.

Sündmuste kalender

- **Teisip., 28. veebr. kolmap., 1. märtsil ja neljap., 2. märtsil Tartu College'i ruumes kell 7.45 õhtuti Metsaülikooli Eesti Vabariigi 60. aastapäeva tähistamise ajaloo sümpoosion.**
- **Reedel, 3. märtsil kell 8 õ. Tartu College'is Kalev-Estienne pidu.**
- **Laup., 4. märtsil kell 9. homm. Lord Simcoe Hotellis Eesti Noorema Põlvkonna Nõupäev Torontos.**
- **Pühap., 5. märtsil kell 11 homm. Vana Andrese kiriku 100. a. juubeli jumalateenistus.**
- **Pühap., 5. märtsil kell 2 p.l. St. Lawrence Centre Town Hall'is EKK kultuuri laureaadid, stipendiaadid ja „Tammsaare-kontsert ja Margus Lee kunstinäitus.**
- **Pühap., 5. märtsil kell 3 p.l. Eesti Majas Sõnasild Kodumaale 1978.**
- **Pühap., 5. märtsil kell 6 õ. T. E. Baptisti kirikus Teismelise Laulud, K. Raidi 1938—1940. a. loodud laulude õhtu.**
- **Pühap., 5. märtsil kell 6 õ. Peetri kiriku ruumes gaidlipkond Rajaleidjad ja skautüksus Lembitu Malev suurlõke.**

Nalja

Sõjaväearst kutsealusele:
„Lugege, mis tahvlile on kirjutatud."
„Ma ei näe mingit tahvlit."
„Pole ka olemas. Olete teenistuskõlbulik!"

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122

Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega

Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.